

ŽIVA

ZAJEDNICA

D2384E

BROJ 9 (134)
RUJAN/SEPTEMBER 1992.

LEBENDIGE GEMEINDE

MITTEILUNGSBLATT

DER KROATISCHEN KATHOLISCHEN MISSIONEN

CIJENA/PREIS 2,- DM

LIST HRVATSKIH KATOLIČKIH MISIJA

U OVOM BROJU: Što s onima koji su „krivo glasovali“? ● Čišćenje Bosne od Hrvata ● Kako se osloboditi nevaljale ženidbe? ● Novo u Rosenheimu ● Što znanost doista zna o Isusu? ● U Beogradu zatajene novčane uplatnice ● Tu nedaleko djecu kolju...

DOPISI

Otvaramo svijetu oči – ali brzo!

● Tko to čeka novi svjetski rat?

Sada, nakon razglašene konferencije u Londonu, nitko se više u svijetu ne usuđuje proricati koliko će još trajati rat, odnosno srpska najezda u Bosni i Hercegovini kao i na područjima Republike Hrvatske. Sve kao da bi moglo brzo završiti, ali isto tako moglo bi doći do još gorih zapleta. Zašto velikosrpski napadači ovako besramno i bezobzirno ruše i ubijaju. Zar je moguće da nemaju ni straha ni srama? Ili se nečemu nadaju, od nekoga očekuju pomoć? Zar je moguće da žele izazvati još jedan veliki svjetski rat? Tko bi se u taj rat htio uključiti? Ili samo dovršavaju svoj naum istrebljenja nesrpskog, osobito muslimanskog stanovništva u BiH, imajući od nekoga potihu jamstvo da će za to sigurno imati vremena i da poslije neće biti ni od koga kažnjeni?

U raznim novinama raznih zemalja nalaze se razna takva i slična razmišljanja. Pred nekoliko dana je vodeći dnevni list u Saudijskoj Arabiji izričito napisao da je u Bosni i Hercegovini već započeo veliki svjetski rat između islamaskoga svijeta i kršćanskoga Zapada. Tu bi najednom Srbi ispali branitelji kršćanstva, a Hrvati ukoliko bi se zauzimali za svoju islamsku braću i susjede, našli bi se protiv toga kršćanskoga svijeta! Nevjerojatno, sasvim protiv svake pameti – ali to je baš znak da je nastupilo vrijeme kad je valjda svaka ludost moguća.

Po svemu sudeći velikosrpskim zločincima je osobito važno zbuniti zapadnu javnost tako da se zapadne države ne odluče vojnom silom spriječiti njihova zlodjela. Vješti srpski agenti prodiru u evangeličke, katoličke i druge sredine i predstavljaju se kao zastupnici najčišćega Evanđelja. Za njima se lako povode dobronamjerni ali naivni kršćanski i drugi pacifisti, mirotvorci. Tako smo npr. u limburgskom „Der Sonntag“ od 30. kolovoza našli nekoliko pisama svećenika i istaknutih katoličkih laika koji se protive oružanoj intervenciji protiv četnika, jer da to ne bi ništa riješilo, da bi se samo rat još više razbuktao, a kršćani da su protiv svakoga zla, što znači i protiv četničkoga nasilja, trebaju boriti molitvom i postom! To za vjernika koji ne zna što je rat, koji ne zna kako se u našoj zemlji i moli i posti i krvari i gine, može izgledati strašno evandeoski mudro, a zapravo je obična prevara. Papa je najbolje izvješćen o svemu što se u našoj domovini u obje države događa, sigurno poznaje Evanđelje i zna pravi nauk o nasilju i nenasilju, pa baš zato odrješito poziva velike države neka „oduzmu oružje onome koji ubija.“

Ljudi koji sve to znaju i dalje vide, počinju upozoravati da je protiv srpskoga nasilja već trebalo primijeniti međunarodnu vojnu silu. Tako u reviji „Der Spiegel“ od 31. kolovoza nalazimo kratko ali važno upozorenje jedne čitateljice da je ovo stanje vrlo slično onome kad je Hitler u savezu sa Staljinom već bio podijelio Poljsku, a Engleska i Francuska su mu 3. rujna 1939. objavile rat – ali nisu odmah svim silama nasrnule da u korijenu unište zločince, nego da su se držale daleko, iza svojih utvrđenih položaja, dok je on divljao po istočnoj a malo zatim i po zapadnoj Europi. „Da su Engleska i Francuska u ono doba odmah napale – tko zna ne bi

li bio izbjegnuto onako dug, strašan i krvav drugi svjetski rat?“ – pita se čitateljica.

Ne dao Bog da se u godinama nakon novog velikog svjetskog rata koji bi se mogao iz svega ovoga izležiti, neki čitatelj mora slično pitati glede stavova londonske i svih takvih konferencija i glede prijetvornog nazovi-kršćanskog mirotvorstva onih koji se sada protive upotrebi sile protiv zločina. A što će li se tek pisati kad se nakon više godina, kako to često biva, otkrije da su barem neka od tih „mirotvornih“ društava, stranaka i uredništava bila skloništa i skrovišta velikosrpskih agenata? Hrvati izvan domovine, osobito vjernici koji to sve uviđaju trebaju brzo i djelotvorno otvarati svijetu oči – dok nije sasvim kasno.

B.S.

Nikad dosta istine o razdoblju NDH

● Crkva nije kolaborirala s fašizmom

● Vatikan nije podupirao prevođenje pravoslavnih u Katoličku Crkvu

Koliko je bilo uspješno dugogodišnje klevetanje Hrvatske i u vezi s njom Katoličke Crkve pokazuje i inače vrijedni komentar što ga je pod naslovom „Verstrickung in den Krieg“ u novinama „Frankfurter Rundschau“ od 12. kolovoza ove godine napisao istaknuti urednik komentator Roman Arens. Trijezno razglabajući prilike na području bivše Jugoslavije te potrebu i mogućnost međunarodne oružane intervencije na tom području, Arens upozorava kako Njemačka ne može oružano intervenirati već po svom Ustavu, pa nastavlja kako i Vatikan ima dobrih povijesnih razloga za suzdržanost te kako je Rimu bolje šutjeti nego govoriti o oružanoj intervenciji, kad se sjeti svoje kolaboracije s hrvatskim fašističkim režimom i svoje krivnje u nastojanju pokatoličenja Balkana.

Iz cjeline je članka očito da komentator ne prigovara Svetoj Stolicu nego njezinu možebitnu suzdržanost opravdava navodnom njezinom krivnjom u prošlosti. Očito je da on u tu krivnju vjeruje. Vjeruju tako i mnogi drugi kojima je vješta i ustrajna velikosrpska propaganda tu misao usadila u pamćenje i u podsvijest, te više ne osjećaju potrebu te tvrdnje provjeravati. Nama Hrvatima ipak ne preostaje drugo nego uporno iznositi istinu kao jedini ustuk tako uspješno proširenom velikosrpskom otrovu.

Istina je da Sveta Stolica nije kolaborirala, surađivala s fašističkim režimom u NDH. Nije to ni mogla jer ustaški pokret nije bio ni fašistički ni nacistički nego je bio pokret

za oslobođenje Hrvatske od velikosrpske okupacije, koji je uslijed nepogodnih povijesnih prilika postao ratnim saveznikom ondašnje Njemačke i Italije te je tako došao pod snažan utjecaj fašizma i nacizma. Kad je pak riječ o pokušaju pokatoličenja Balkana, takva pokušaja u ono vrijeme uopće nije bilo. Hrvatska država bila je godine 1941. na svom području zabranila djelovanje Srpske Pravoslavne Crkve, jer je ta Crkva trajno djelovala kao oružje velikosrpske okupacije i posrbljenja Hrvatske. Ako je netko donedavno o tome sumnjao, sadašnje ponašanje te iste Crkve na čelu s patrijarhom Pavlom, mitropolitom Jovanom i nizom drugih srpskopравoslavnih biskupa i svećenika, svakome mora otvoriti oči. Može se raspravljati o razboritosti spomenute zabrane i o prikladnosti s njom povezanih policijskih i drugih mjera, ali se ne može nijekati da je ta Crkva dala teškoga povoda da je hrvatska vlast onemogućila u protuhrvatskom djelovanju. Istina je također da su hrvatski katolički biskupi na čelu s nadbiskupom Stepincom u ono doba jedini podizali glas protiv kršenja zakonitosti u postupcima prema pravoslavnima, te da je Sveta Stolica u više navrata i na više načina iskazala svoje zauzimanje za očuvanje ljudskih prava također svakog pravoslavnog vjernika na području NDH.

Premda suvremena strašna zlodjela srpskih agresora na hrvatskom području nameću nove zadatke hrvatskoj promidžbi, očito je potrebno još dugo sve ustrajnije i sa što više bjelodanih argumenata širiti svijetom istinu također o onome što se u Hrvatskoj doista događalo tijekom drugog svjetskog rata.

K

NAKON IZBORA

Odgoj za demokraciju

● Svaki je građanin dužan kritički rasuđivati – nitko nema prava zlu-
radom i razornom kritikom slabiti
ugled i snagu svoje države.

Izbori za predsjednika Republike Hrvatske i zastupnike u hrvatskom Saboru provedeni su 2. kolovoza na području Republike Hrvatske i na mnogo mjesta širom svijeta gdje su mogli glasovati državljani te republike.

Kao što priliči demokratskom uređenju i raspoloženju, prije izbora političke stranke su se nadmetale promidžbom, a poslije izbora ne znaju svi jednako samozatajno sakriti stanovita nezadovoljstva. No, prema mjerilima koja se općenito primjenjuju na sve izbore, predizborne kampanje i poizborne nesuglasice u zemljama demokratskoga svijeta, objavljeni rezultati izbora smatraju se valjanima, i prevladava razumno mišljenje da svi hrvatski državljani, bez obzira kojoj stranci pripadaju i za koga su glasovali, trebaju izabranoga predsjednika, sabornike i sve organe vlasti koji iz toga proizidu prihvaćati kao zakonitu vlast svoje države. Dobra demokratska praksa i korist cijelog naroda traži da vlast, koja je proizšla iz izborne pobjede jedne stranke, nakon izbora nipošto nije vlast te stranke, nego cijele države. To nipošto ne smije značiti da sada državom vlada ta stranka kao da su svi drugi u njezinoj vlasti, nego je tako provedenim izborima narod izrazio svoju volju i kao cjelina prihvatio izborne rezultate. Premda se može govoriti o pobjedi jedne stranke, ta pobjeda odmah mora pripasti cijelome narodu, te je istina da u demokraciji nema pobjedenih. Nitko u državi ne smije biti povlašten zato što pripada vladajućoj stranci, niti manje važan i manje ravnopravan zato što je svoj glas možda dao onima koji su ostali u manjini. Hrvati i hrvatski državljani – ni u Republici Hrvatskoj ni igdje na svijetu – ne smiju se dijeliti na pobjednike i poražene. U pobjedničkoj hrvatskoj državi pobjednik je cijeli narod njezinih državljana. Drugačije u demokraciji ne smije biti. Ljudi se cijene po tome kako rade, kako se zauzimaju za opće hrvatsko dobro, kako se suprostavljaju neprijatelju, kako unapređuju hrvatsko gospodarstvo i ugled Hrvatske u svijetu – a ne po tome za koga su glasovali. Uostalom, moderne demokracije odavno su uvele tajno glaso-

„Bože, čuvaj Hrvatsku“, odjekuje po mnogim hrvatskim vjerskim skupovima izvan domovine – kao i na ovom otvaranju novog centra u Rosenheimu (reportaža na str. 12) gdje je predvodio glazbenik Matija Rajčić (na slici desno). Crkva u Hrvata uvijek je u svoje poslanje uključivala i razvijanje kreposti domoljublja i rodoljublja, u što je uključen i odgoj za demokraciju.

vanje baš zato da poslije izbora nitko ne bude prokazivan kao poražen. Razumije se da takav stav traži od onih koji su svoj glas dali manjinama da nakon izbora one koji su izabrani doista prihvaćaju kao vlast svoje države, upravo kao svoju vlast. Stav koji iznesosmo nije tek neko političko snalaženje, da ne kažemo lukavost, nego je to nezaobilazni zakon svake prave demokracije, te stoga postaje i pitanje savjesti kršćanskih vjernika glede njihova zauzimanja u državnom životu. Drugim riječima: prihvaćanje konkretne zakonite vlasti kao da smo za nju svi glasovali, premda neki nisu, nije nikakva prijetvorost, nego građanska čestitost koja se temelji na povjerenju što je demokratski odgojeni građanin ima u sud većine svoga naroda. Premda mnoštva mogu biti raznim promidžbama zavodena, načelno se nitko ne smije smatrati toliko pametnijim, osobito ne važnijim, da bi smio prezirati demokratsku odluku naroda.

Razumije se da time nije isključena nužna kritičnost i građana pojedinca i cijele javnosti prema svemu što nova, odnosno iznova potvrđena, vlast poduzima. I ta je kritičnost obveza kršćanske savjesti u javnom životu. Ali, kritički se

moraju postavljati prema svemu što se u javnosti događa ne samo oni koji su možda drugačije glasovali, nego jednako – da ne kažemo još odgovornije – oni koji su se našli među glasačkom većinom. Svaki je građanin dužan kritički rasuđivati – nitko nema prava zlu-
radom i razornom kritikom slabiti ugled i snagu svoje države.

Kad o iznesenim pitanjima i stavovima razmišljamo kao kršćanski vjernici, time zapravo uvidamo i preuzimamo zadatak da se svaki napose i svi zajedno odgajamo za istinsku demokraciju, koja je – kako je već više puta rečeno – najviši domet ostvarenja evandeoskih načela u javnom životu. Rast tako odgajane demokratske svijesti odvraća ljude različitih političkih usmjerenja od uzajamnih podmetanja i zloradosti, a nosioce, odnosno vršioce vlasti oslobađa neugodnog i štetnog sumnjičenja onih građana koji ne pripadaju većinskoj stranci te imaju ili mogu imati drugačija mišljenja o određenim političkim rješenjima. Vlast, naime, ne smatra građane politički pouzdanima zato što bi svi jednako mislili, nego takvima smatra sve one koji se za svoja mišljenja zauzimaju isključivo zakonitim, demokratskim sredstvima.

Ž.K.

Materinji jezik za hrvatske đake u Njemačkoj

S početkom školske godine opet iskršava prevažno pitanje nastave materinjeg jezika za hrvatske učenike i učenice u njemačkim školama. Prošlih smo se godina uporno borili da nam jugoslavenske vlasti preko svojih plaćenika i saveznika ne nameću djeci jugoslavenski duh, komunistički svjetonazor i nepostojeći srpsko-hrvatski jezik. Mnogi su roditelji zbog toga svoju djecu bili ispisali iz dopunske obuke na materinjem jeziku.

Ove je godine stanje sasvim drugačije. Imamo svoju međunarodno priznatu državu Republiku Hrvatsku koja svoj službeni jezik po Ustavu zove hrvatskim jezikom i nikako drugačije. Naša je država u dobrim odnosima sa Saveznom Republikom Njemačkom i Nijemci sve više uvažavaju silne hrvatske žrtve za slobodu. Zato posvuda susrećemo njemačke odgovorne ljude koji spremno izlaze ususret hrvatskim zahtjevima. Nema

sumnje da će se hrvatske i njemačke prosvjetne vlasti zajedno pobrinuti da se ni u kojoj njemačkoj školi ne krše hrvatska prava. Stoga, ako se u kojoj školi još uvijek nailazi na nerazumijevanje, čak na krivotvorenje imena našega jezika, ni roditelji ni mladež ne smiju zbog toga odustati od sudjelovanja u toj nastavi. Dapače, hitno je potrebno da se svi hrvatski učenici i učenice koji to još nisu učinili upišu u nastavu na materinjem jeziku, čak bez obzira koji nastavnik predaje i kako se naš jezik u toj školi zove. Ako nas, naime, u toj nastavi ne bude, nastava će se ili ukinuti ili će u njoj prevladati drugi. Gdje nas pak bude u velikom broju, uz zajamčenu pomoć obiju državnih vlasti sigurno ćemo postići ono što nam pripada.

Ipak – sve nadajući se najboljemu – ne smijemo prešućivati neke neugodne primjere. Ne želimo ih, naravno, ni preuveličavati.

● Zar u Hessenu još živi Jugoslavija?

Vjerovali ili ne, državni školski ured u Wiesbadenu (Staatliches Schulamt für die Landeshauptstadt Wiesbaden) razaslao je 25. lipnja svim roditeljima učenika iz naše zemlje dopis kojim ih poziva da se na vrijeme prijave, ukoliko to žele, da njihova djeca imaju nastavu materinjeg jezika na srpsko-hrvatskom. Dijete koje je prijavljeno dužno je onda redovito dolaziti na te satove te će i odgovarajuća ocjena ulaziti u svjedodžbe. Roditelji koji ne žele da im dijete više pohađa tu nastavu mogu ga na propisani način ispisati. U dopisu koji je potpisala gospođa školska savjetnica (Schulrätin) Schmidt-Ivo tri je puta velikim masnim slovima istaknut naziv jezika SERBO-KROATISCH.

Razumije se da je hrvatske roditelje taj dopis duboko uvrijedio. Doživjeli su ga kao novi izravni napad na dostojanstvo hrvatskoga naroda i hrvatske države. Zar ▶

PRIČA IZ ŽIVOTA

Odrasli u bosanskim brdima uz staru kamenu crkvicu, uz svoju sirotinju. Dok su rasli, roditelji su ih odgajali u duhu Evandjelja i poštivanja Boga i blišnjega. Tu je Mara i upoznala Ivana, u svome selu na padinama ove divlje gore koja se nikada nije dala pobijediti. Vjetrovi, oluje, gromovi su je bili, ali tuđin nikada nije uništio njezin ponos. Takvi su im bili i pokojni roditelji Stipo i Serafina. Pravi vjernici i kršćani, nepokorni prilikom dolaska poreznika komunističke vlasti, nedjeljivi u duši i čvrsti u vjeri otaca.

Marija i Ivan su otišli u tuđi svijet. Javljali su se u početku roditeljima, s malo pomoći. Živjeli su u gradu uz Neckar. Postali su Jugoslaveni. Upisali se u sve jugo-prezare, a svojoj djeci omogućavali odgoj bez Boga i svoga hrvatskog naroda. Misa i molitva se u ovoj kući nije cijnila niti prakticirala. Ovdje se radilo za marke, a živjelo od svađa što se nije više uštedjelo. Djeca nisu dolazila na vjeronauk, premda je hrvatski svećenik stalno dolazio u to mjesto i u školi okupljao mališane učeći ih o Bogu i ljubavi prema svome narodu.

Ove naše Hrvate nije ništa godinama uznemiravalo. Velike su se promjene dogodile, a oni su ostali po svome sta-

rom – posjet jugoklubu, jugoškola. Srpski učitelj, prijatelj srpski, doušnici su i dalje zalazili u ovu obitelj.

U našem gradu je počela raditi hrvatska škola. Hrvatska učiteljica je rado peuzela brigu oko učenja i odgoja ovih naših hrvatskih mališana. Radila je ne samo u školi, nego ih je i odgajala da budu prava djeca svojih roditelja i da zavole svoju domovinu i svoj narod. „Ovi popovi dijele nacije, oni se miješaju u školu, oni su krivi što su se nacije zadavile...“ – na početku rada hrvatske škole poručivala je Mara hrvatskom svećeniku. Postojala je još te prve godine i srpska škola. Mara svoju djecu šalje u tu školu. Nema dovoljno učenika ta propala i izmišljena zajednica, ali Mara i njezina prijateljica Ika moraju spasiti tu njima tako dragu „bratsku zajednicu“.

Živjelo se dalje. Počeo je rat u Sloveniji i Hrvatskoj. Naše škole su radile. Učitelji bili marljivi. Učio se hrvatski jezik, povijest i zemljopis. Hrvatski učitelji dobro surađuju sa svećenikom. Ponekad i svećenik navratu u školu. Mara i njezina srpska banda smeta, prijeti, zastrašuje. Pričaju oko da će njihova obećana i draga „Juga“ preživjeti i da će hrvatska škola i hrvatski barjaci ponov-

no u izbjeglištvo. Najteže je ovaj „spasiteljici srpske Juge“ što joj više ne rade jugoklubovi. Iz dana u dan se zatvaraju na ovom području i strše kao opomena svima onima koji su u njih zalazili i tu radili protiv svoga naroda. Počela je i nova školska godina. Djeca su u hrvatskoj školi, a Marini mališani moraju i ovaj put biti odvojeni od sve druge hrvatske djece. Treba spasiti izgubljeno zlo, mislila je ova „Hrvatica bez porijekla“.

Ne znam koliko bi dugo ova obitelj bila slijepa, da Evropa nije priznala samostalnost Hrvatske Republike i njen status pravne države. „Učitelju, dovela sam vam moju djecu u hrvatsku školu. Sada se to smije, naša je Hrvatska sada prava država, pa i moja djeca mogu ići u našu školu...“ – reče mi ova žena u jednom dahu i pogladi po kosi svoje uplašene curice. Učitelj ju je samo pogledao, nasmešio se i onda joj veoma kratko rekao: „Gospodo, Hrvatska je uvijek bila priznata od hrvatskog naroda i uvijek smo mi Hrvati učili samo svoj jezik...“

I Marina djeca nakon priznanja Hrvatske dolaze u hrvatsku školu, ali se vidi i osjeti kako im je teško što su im roditelji još uvijek daleko od znanja i istine.

Dragan Čuturić

Spašavali su jugoškolu

je moguće da u Njemačkoj još ima intelektualaca na tako odgovornim položajima koji ne bi znali da Jugoslavija više ne postoji, a srpsko-hrvatski jezik da nikad nije ni postojao?

Naše uredništvo zamolilo je g. Marijana Batinića, pedagoškog suradnika Hessenskog instituta za dalje obrazovanje prosvjetnih radnika, da razvidi o čemu je riječ. Susreo se sa savjetnicom Schmidt-Ivo i upozorio je na ogorčenje hrvatskih roditelja. Rekla je da su neki roditelji već izravno reagirali. Ona je na tom radnom mjestu tek nekoliko mjeseci i nije posebno upoznata s prilikama u bivšoj Jugoslaviji ni s odgovarajućim napetostima glede nastave materinjeg jezika u njemačkim školama. Kaže da nije imala nikakvih posebnih namjera nego je roditeljima iz svih narodnosti za koje se održava nastava na materinjim jezicima, poslala uobičajeno već davno sastavljeno pismo jednakoga sadržaja, zapravo obrazac u koji se samo posebno upisuje naziv dotičnog materinjeg jezika. Budući da je u službenom popisu materinjih jezika koji važi u njemačkim školama našla taj naziv: serbokroatisch, tako ga je i prenijela.

Značilo bi da odgovarajuće političke promjene i poznati razgovori i dogovori na međudržavnim razinama nisu još priopćeni i prepisani u dokumente školskih vlasti na nižim razinama, upravo onih

Nikakve zabune ni podmetanja ne smiju hrvatske đake odvratiti sudjelovanja u nastavi na materinjem jeziku

koje su izravno odgovorne za organizaciju nastave. Razumije se da ne možemo isključiti ni mogućnost da su tu na djelu prikrivene ali neumorne snage koje još nikako ne mogu priznati da Jugoslavije više nema.

Gospođa Schmidt-Ivo primjećuje da uopće nije izvješćena ni o održavanju ni o zaključcima sjednice koja je baš o tom pitanju bila održana u hessenskom ministarstvu kulture u Wiesbadenu 24. ožujka ove godine. Na tu je sjednicu ministar Hartmut Holzapfel sa svojim suradnicima dr. Gerdom Jungblutom i Wernerom Meyerom sazvao predstavnike hrvatskih i srpskih kulturnih i crkvenih zajednica. Nakon svih prijedloga i rasprave zaključeno je da po svim školama treba okupiti đake u skupine istog materinjeg jezika, posebno za srpski posebno za hrvatski i druge jezike. U slučajevima gdje zbog premalog broja učenika ovog ili

Sjednica u hessenskom ministarstvu kulture u Wiesbadenu 24. ožujka 1992.

onog jezika ili zbog udaljenosti škola odnosno nedovoljnog broja nastavnika ne bude bilo moguće odmah postići to idealno rješenje, ostavljena je mogućnost za djelovanje tzv. otvorenih grupa.

Hrvatski nastavnici dopustili su mogućnost da u njihove skupine ude i koje srpsko dijete. Oni mu, naravno, ne mogu zajamčiti kompletnu nastavu na srpskom književnom jeziku, ali mu jamče poštovanje njegova nacionalnog i jezičnog identiteta, informaciju za nabavku udžbenika na njegovu materinjem jeziku i nastojanje da ga zajednica s poštovanjem prihvata. Ministar je dao razumjeti da njemačke školske vlasti u Hessenu nisu spremne otvarati veći broj radnih mjesta za nastavu srpskog kao ni za nastavu hrvatskog materinjeg jezika. Pitanja, dakle, treba rješavati u sklopu nove političke stvarnosti u domovini, s jasnim razlikovanjem jezika ali i s uvažavanjem postojećih mogućnosti.

Budući da školska savjetnica o kojoj je riječ o svemu tome nije bila izvješćena, postupila je prema starijim podacima u dostupnim joj dokumentima. Ona je spremna sve to objasniti našim roditeljima i nastavnicima i s njima se iznova dogovarati u skladu s onim što je već dogovoreno na spomenutoj sjednici. Shvaća da je pitanje vrlo osjetljivo, želi ga razumjeti i očekuje razumijevanje.

I taj slučaj, kao i svi slični za koje znamo ili ćemo još saznati, potvrđuje da se prilike i stavovi razvijaju u korist naravnoga prava hrvatskih učenika na vlastiti hrvatski jezik. Poteškoće i nesporazumi koji još postoje sigurno će se to brže riješiti što više hrvatskih đaka bude upisano u nastavu materinjeg jezika, što je budu redovitije pohađali i što se više roditelji budu sastajali s dotičnim nastavnicima i odgovornim školskim vlastima – ne radi demonstriranja nego radi dogovornog ostvarivanja nesumnjivih prava. ■

Hrvatski jezik

U tebi sam vijek svoj proživio,
Drevni i lijepi jeziče Hrvata;
Rođen na morskome pragu tvojih vrata,
Polako sam te, uz trud, osvojio.
Povede ti me i gdje nisam bio.
Na vrhu gore i na kraju gata,

U kolibici, u kući od zlata
Svuda je meni glas tvoj žuborio.
Htio sam biti glazbalo na kome
Zvuče ko žice, mirišu ko cvijeće
Rojevi riječi u govoru tvome.
Pa, uzdignut nad zipkom i nad grobom,
Da u tebi dišem i da živim s tobom,
I onda kad me više biti neće.

Vladimir Nazor (1876–1949)

PREDIZBORNO ISPOVIJEDANJE U NEW YORKU

„Crkva slijedi – grešnike“

Izvjestitelj njemačke tiskovne agencije DPA, Andreas Landwehr pošao je izvješćivati o velikim predizbornim stranačkim skupovima u New Yorku i baš ondje je naletio na neobičnu ispovjedaonicu. O tome izvješćuje u „Augsburger Allgemeine“ od 15. srpnja.

Pater Joseph sjedi na svom triciklu na kome je i prava drvena ispovjedaonica s rešetkom i platnenim zastorom. Kaže: „Posao polako napreduje.“ Tijekom tri sata cijelo tucce prolaznika prošlo je kroz ispovjedaonicu. Njemu preko puta tiskaju se diplomati, političari i novinari u golemoj dvorani Madison Square Garden. Održava se izborna konvencija demokratske stranke. Svećenik mirno kaže: „Crkva mora slijediti grešnike.“ Za tu je priliku svoju ispovjedaonicu na kotačima doveo iz daleke Kalifornije, gdje je, kako kaže, zajedno s još devetnaest takvih svećenika vrlo uspješan.

Kad se sa svojom trokolicom umiješao među demonstrante, novinari su mogli fotografirati neobične kombinacije. „Odmah se vraćaj na Mjesec!“ piše na plakatu što ga nosi jedan demonstrant. Dok je to pisao, sigurno nije mislio na ovog svećenika. Na drugom plakatu piše „Za rast Amerike treba nam svemir“. Jedni demonstranti pjevaju vjerske pjesme, a s druge strane nasrću žene s natpisima koji traže zakonsko odobrenje pobačaja. Jedan starac, kao da se nadmeće sa svećenikom, nosi napis „Bog hoće za predsjednika Rossa Perota!“ – a taj je napis obješen na pravo raspelo. Ali, ne prođe desetak minuta a da se netko od prolaznika ne zamisli i ne uđe u ispovjedaonicu. ■

Hrvatski izbori 92. u Njemačkoj

U predsjedničkim i saborskim izborima 2. kolovoza ove godine mogli su sudjelovati i hrvatski državljani koji žive i rade izvan domovine. Ta je odluka donesena malo pred izbore. Rečeno je da izborna mjesta mogu biti samo prostorije diplomatskih odnosno konzularnih predstavništava Republike Hrvatske. Znalo se da u inozemstvu nisu sastavljeni birački spiskovi tamošnjih hrvatskih državljana. Odmah se javila bojazan da cijeli pothvat neće imati naročita uspjeha. U posljednji čas se saznalo da će biti izbornih mjesta i izvan sjedišta hrvatskih diplomatskih predstavništava. Javilo se pitanje je li to zakonito. Pokazalo se da jest, jer su sva ta izborna mjesta po raznim javnim dvoranama, općinskim, kulturnim, školskim ili crkvenim centrima u to doba i za taj

dan zakonito proglašene prostorijama hrvatskih predstavništava, te su imale svojstvo eksteritorijalnosti kao i redovite prostorije tih predstavništava. Javilo se i pitanje kako su glasači dokazivali da su hrvatski državljani, je li u svemu tome moglo biti zloraba? Nakon održanih izbora mišljenja su još uvijek različita, ali su glasovi iz inozemstva zakonski neosporno pripojeni glasovima u domovini. Za izravni uvid u to događanje donosimo izvješće najzauzetijeg frankfurtskog dje-latnika u pripremama za te izbore Ivana Šponara. Premda je član uprave stranke koja nije pobijedila niti ušla u Sabor, HKDS, premda se zdušno zauzimao za njezinu pobjedu, Šponar izvješćuje nepristrano, prihvaćajući odluku većine svoga naroda.

„Put hrvatske slobode“ u Frankfurtu

Kad je u srijedu, 15. srpnja predvečer, nakon radnog vremena, nazvalo Hrvatsko poklisarstvo iz Bonna, da je njemački „Auswärtiges Amt“ dao načelnu suglasnost da Hrvati smiju u Njemačkoj glasovati, veselje bijaše neopisivo. Redovito se posebna dozvola za to mora zatražiti najmanje pola godine unaprijed. A svega pred mjesec dana nije se ni znalo da će se hrvatski parlamentarni i predsjednički izbori održati već 2. kolovoza. Sad je vijest došla usred ljetnih praznika. Nigdje nikoga, ni od naših, ni od njemačkih odgovornih ljudi. Naš poklisar dr. Ilić skoro je rezigniranim glasom preko telefona rekao: „Znam, učinite barem što možete.“ To je značilo: već sutra dopodne javiti mu o prikladnim prostorijama i naći za svako biračko mjesto po dvanaest članova biračkog odbora koji ne smiju biti članovi nikoje hrvatske političke stranke. Za predviđena barem četiri mjesta u Frankfurtu trebalo bi čak 48 suradnika – pismenih, čestitih, pouzdanih, nestranačkih i ne na dopustu. Za svakoga popuniti obrazac republičkog Rješenja te drugi obrazac Izjave.

Za Frankfurt i Mainz smo pokušali dobiti prostorije u gradskim vijećnicama. Odmah se pokazalo da nismo ovlašteni službeno o tome razgovarati. Dolazimo kao privatna osoba tvrdeći da nas je naša ambasada telefonski ovlastila. Budući da mnoge odgovorne od prije poznajem, prihvatili su kao sugovornika Hrvatsko kulturno društvo za rajnsko-majnsko područje. Obećane su prikladne prostorije u obim vijećnicama, pod uvjetom da uskoro dođe službena obavijest od njemačkog Mini-

starstva unutarnjih poslova. No, nakon tjedan dana u Frankfurtu se rješenje zamrsilo. Ustanovilo se da vijećnica ne može biti na raspolaganju, da treba tražiti drugo mjesto. To je u okviru „Amtshilfe“ preuzeo na se njemački Izborni ured (Wahlamt), koji nam je 24. srpnja priopćio da se možemo poslužiti s četiri razredne prostorije u Bonifatiuschule gdje i Nijemci održavaju svoje izbore. Bezbrojnim telefonskim razgovorima i telefaksovima s raznim njemačkim uredima i našim poklisarstvom sredene su sve formalnosti, utvrđene obveze i odgovornosti, dobivene instrukcije. Grad je stavio na raspolaganje tehnička pomagala, izradio hrvatske natpise i upute, u Mainzu čak stavio na raspolaganje telefaks i kompjuter. Nakon toliko neprospavanih noći s nape-tošću smo očekivali, bez ikakvih sličnih iskustava, hoće li doći premalo ili previše ljudi, hoće li biti neugodnosti ili incidenata. Policija je već u 6 sati bila ondje. Poslije saznajemo da je prethodne noći škola primila dvije telefonske prijetnje. S izborima smo smjeli započeti tek u 8 sati, a prve skupine glasača došle su malo nakon 6 sati. Mnoštvo je naraslo. Dvadesetak redara puštalo je u zgradu po 60 osoba: ostali stoje vani u repu koji nikako da se skрати i koje je fotoreporter „Frankfurter Allgemeine Zeitung“ velikom fotografijom predstavio javnosti. Nazvao je taj red Hrvata pred izbornim mjestom „putom slobode“. Dnevni listovi u Mainzu vrlo su pozitivno zabilježili neviđenu disciplinu hrvatskih glasača. Ondje ih je na jedno biralište došlo oko tisuću, a u Frankfurtu blizu šest tisuća. Dvostruko, nego li je nor-

Zeitung für Frankfurt

Frankfurter Allgemeine Zeitung

Zuständiger Herausgeber: Hugo Müller-Vogg

Montag, 3. August 1992, Nr. 178 / Seite 31

 Flugplatz Frankfurt gestreut:
 Luftdruck 14 Uhr (NN) 1013,6 hPa
 Windg. Nordwesttag bis 20 Uhr 8 m/s

Der Freiheit eine Gasse: Auf dem Hof der Frankfurter Bonifatiuschule stehen Kreuzen Schlinge für die Wahl ihrer Volksvertreter. (Seite 32.)

Foto: Mirko Krause

malan, njemački, kapacitet Bonifatiuschule! Ako je od svih Hrvata u inozemstvu glasovalo nešto oko 71000, onda bi udio frankfurtskog birališta iznosio skoro 9% „cilog sveta“. No, ne treba zaboraviti da je više od 50% ovdašnjih birača bilo odsutno, na dopustu, a osim toga da i do 40% ovdašnjih Hrvata ima državljanstvo BiH, a samo pojedini od tih imaju uz to i državljanstvo Republike Hrvatske. Ljudi su se ponašali dostojanstveno i odavali svoju radost što mogu slobodno glasovati bez zamornog i skupog putovanja u domovinu. Bilo je slučajeva da su pojedinci morali otići sa suzama u očima, jer nisu mogli valjano dokazati svoje hrvatsko državljanstvo. U graničnim slučajevima

kad ni primjenom pet strogih kriterija nije odmah bilo razvidno tko smije a tko ne smije glasovati, bio je pri ruci gospodin Matić iz hrvatskog Ministarstva pravosuđa, koji je uz brojne ovlaštene predstavnike raznih političkih stranaka, također njemačkih, pratio tijek glasanja.

Manje se nezgode nisu mogle sasvim izbjeći. Tako se odjednom munjevitio pronio glas da se brojevi na listićima zaočkružuju običnim olovkama, što bi omogućilo brisanje i zloporabu. Odmah je utvrđeno da su olovke kemijske i da ih je njemački Izborni ured baš za tu svrhu postavio u izborne kabine.

Jedna osoba, nazočna kao promatrač, počela je pomagati pri prebrojavanju listića.

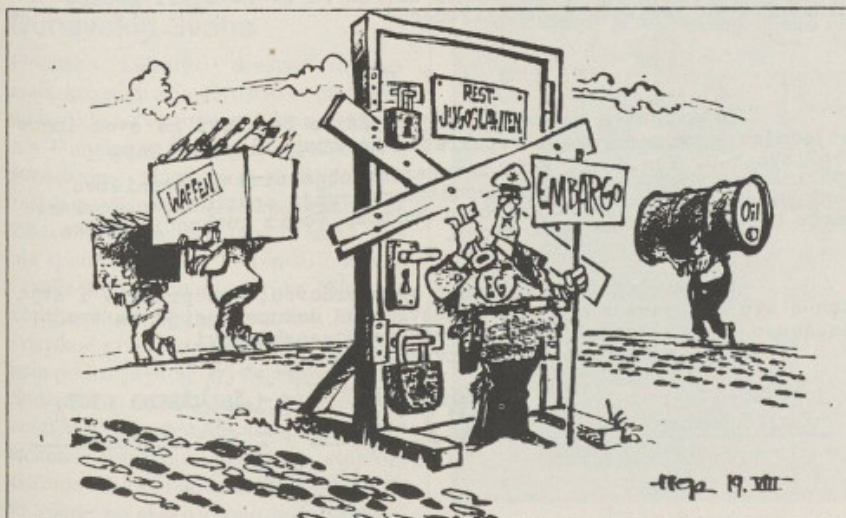
Odmah je opomenuta da to smiju obavljati isključivo članovi biračkog odbora.

Nepredviđeni slučaj izbio je kad je jedan hrvatski liječnik prijavio da u bolnici susjednoga grada Bad Soden leže tri hrvatska ranjenika koji žele glasovati. Temeљem čl. 44, stavka 4. Izbornog zakona, morala su se dva odbornika privremeno osloboditi i poći s osobom povjerenja (liječnikom) u susjedni grad te hrvatskim ranjenicima omogućiti propisno glasanje. I to je ušlo u jedan od predviđenih brojnih službenih zapisničkih obrazaca.

Prije samih izbora bilo se postavilo pitanje glede onoga što Izborni zakon dopušta glasanje izvan Republike Hrvatske samo u diplomatskim predstavništvima. Stoga je formalno-pravno na sva birališta u svih 14 izbornih gradova delegirano (preneseno) pravo hrvatskog diplomatskog područja, tako da su to za Njemačku toga dana bila eksteritorijalna područja, te je u njima za to vrijeme važila sila hrvatskoga zakona.

Glede pitanja zaštite podataka svih onih koji su dali svoje podatke u izborne liste, a njemački zakon je vrlo strog glede „Datenschutz“, treba reći da je Hrvatsko kulturno društvo sve prijave glasača, kompletne biračke spiskove i cjelokupni izborni materijal – sve izbrojeno i zapečaćeno – predalo hrvatskoj ambasadi u Bonnu. Brojenje listića komisijski je završeno 3. kolovoza u 2,30 sati, a istog je dana sve, u nazočnosti triju osoba, prevezeno u Bonn i ondje službeno izručeno.

Rezultati hrvatskih izbora u Frankfurtu su ovi: HDZ 56,7%, HSLS 13,5%, HSP 12,4%, HNS 4,4%, HKDS 3,4% i HDS 3,2%.

„Verlassen Sie sich darauf, hier kommt keiner durch!“ (Karikatur: Haizinger)

Svuda osim kroz vrata

„Nemajte brige, ovuda nitko ne može proći.“

Ovaj crtež karikaturista Haizingera, objavljen u novinama „Die Rheinpfalz“, katolička novinska agencija KNA je 20. kolovoza proglasila „karikaturom tjedna“. Ta agencija, koja odavno ne pokazuje mnogo sluha za nevolje hrvatskog naroda i Crkve u Hrvata, zacijelo izražuje opću svijest europske javnosti da embargo, zabrana uvoza, u „Rest-Jugoslawien“ (Ostatak Jugoslavije tj. Srbiju i Crnu Goru) na što, navodno, paze snage Europske zajednice (EG), zapravo ostavlja mnogo mogućnosti za uvoz i nafte i oružja i svega što agresoru treba da nastavi rat.

**SUSRET S PROGNAICIMA
IZ ZAPADNE BOSNE**

Kolodvorom u Hanauu je 27. srpnja oko 9 sati jurila izbezumljena žena stižući dijete na sisi i vičući: „Sačuvaj nas, Bože, od srpskog oslobođenja!“ Bio se ondje upravo zaustavio vlak s prognanicima iz najzapadnijeg dijela Bosne i Hercegovine. Njih 380 iskricali su u Hanau, a 500 su ih povezli dalje za Magdeburg. Mnoštvo radoznalih Nijemaca stvorilo je dojam veličanstvenog dočeka.

● Sve su „darovali“ zločincima

Svaki prognanik drži u ruci papir, izjavu koju su im progonitelji dali pred polazak. Ondje je svaki od njih potpisao da bez prisile ustupa svu svoju imovinu u vlasništvo odgovarajućoj opštini Srpske Republike Bosne i Hercegovine i da se nikada više neće tamo vratiti. Njemački novinari zgranuti, ne shvaćaju. Nikoji fašizam nije se bio tome domislio. Pitaju novinari prognanike zar se zaista ne misle vraćati, a svaki poput automata odgovara: „Ne!“ Nitko ne bi htio u pakao, a čuli su da će moći u Australiju.

Neki od prognanika drže u rukama i „potvrdu o vožnji taksijem“ od Kostajnice do Bosanskog Novog – 20 kilometara. Eto neka svijet vidi kako su se luksuzno vozili. A vozili su ih doista u smrdljivim kamionima.

● Agenti agresora u odboru za doček (?)

Nevjerojatno ali istinito: u organizaciju dočeka i prihvata tih prognanika u Hanauu ugurali su se predstavnici onih koji su ih iz domovine prognali. Ženski glas preko zvučnika stalno je govorio kako je prispio „voz“. Srpski jezik u toj je prilici

**Tako djeluje ustrojstvo zločina:
odande ih progone,
ovdje ih dobrohotno dočekuju.**

parao uši, ali iz pristojnosti nitko od Hrvata nije prosvjedovao ni Nijemce upozorio. Čovjek od Valjeva s najnovijim opelom combra frankfurtske registracije usudio se s mikrofonom u ruci okomiti na mjesnog hrvatskog svećenika pitajući ga što on tu radi. A našeg je svećenika poslao njemački Caritas kao prevoditelja i suradnika. Da on nije bio nazočan brojni novinari dobili bi krive ili manjkave informacije. Kad je upozorio jednu prevoditeljicu da ne ispušta hrvatsko ime iz prijevoda, odbrusila mu je da se ona ne želi kompromitirati.

Tako djeluje ustrojstvo zločina: odande ih progone, ovdje ih dobrohotno dočekuju.

„Sačuvaj nas, Bože, od srpskog oslobođenja!“

Misionar nije mogao doći do odgovora na pitanje tko i zašto zapošljava te i takve Srbe za prihvata naših prognanika u Njemačkoj. Mnogi Nijemci kao da takvo pitanje uopće ne razumiju ili ga neće razumijeti ili ga smatraju neuljudnim.

Među prognanima najviše je djece, zatim majki. Ima i mladih muškaraca potrebnih bosanskoj obrani. Uglavnom su iz Bosanskog Novog, Sanskog Mosta, Prijedora, Krupe, Kostajnice, Bužima – sve do Bihaća.

● Pod batinama su pasli travu

Najmlađem su djetetu tri dana. Rodilo se na bijegu u Karlovcu. Staricu s prelomljenim kukom nose na nosiljci. Polako ljudi

počinju govoriti o mučenjima kojima su bili podvrgnuti. Neki od njih su više mjeseci proveli na igralištu što je pretvoreno u logor. Gladni, doslovno su pasli travu. Tukli su ih redovito. Mučili ih žedu. Događalo se da su im prodavali hranu, a malo zatim oduzimali da bi im opet prodali.

Zastrašivali su ih „Tudmanom“ – samo tako nazivaju predsjednika Republike Hrvatske – i „ustaškom vlašću“ koja, navodno, jedva čeka da ih posmiče. Izmučeni ljudi hvale hrvatske vojnike koji su im brižno pomagali.

Starica donesena na nosiljci iste je večeri preminula u gradskoj bolnici. Druga starica, 70-godišnjakinja s užasno otečenim

SRPSKA REPUBLIKA BOSNA I HERCEGOVINA
OPŠTINA BOSANSKI NOVI
SEKRETARIJAT ZA DRUSTVENU DJELATNOST I
OPŠTU UPRAVU

Broj: 02/1-477-909 /92
Dana: 6. 7. 1992. godine

Z A P I S N I K

Sastavljen dana 6. 7. 1992. godine u prostorijama Opštine Bos.Novi u predmetu uzimanja izjave o imovinskom stanju prisutnog lica radi trajnog napuštanja teritorije opštine.

PRISUTNI:

1. Ferizović Nijaz, službeno lice
2. Ranka Kolić-Zec, zapisničar

STRANKA:

1. Šehić Rifeta Esad iz Bos.Novog

Nepozvan-a pristupi ovom organu te nakon što je upoznat-a sa Naredbom Kriznog štaba Opštine Bos.Novi o kriterijumima za mogućnosti iseljavanja br. 01/1-023-25-217/92 od 1. 7. 1992. godine prisutni-a na zapisnik daje slijedeću:

I Z J A V U

Izjavljujem da na području opštine Bos.Novi na svom imenu posjedujem - neposjedujem nepokretnu imovinu iz pl.br.2479 i 2480 sve k-O. Bos.Novi, koju ustupam sa objektima u vlasništvo opštine Bos.Novi, te trajno napuštam područje opštine Bos.Novi sa suprugom Edinom i djecom Amirom i Belmom. Vozim automobil marke Kadet, te TV kolor i video.

Izjavu dajem sa potpunom odgovornošću, bez prisile i svjetla stan-a svoje izjave a u svrhu pribavljanja dokumentacije za trajno iseljjenje i napuštanje područja opštine Bosanski Novi.

Ova izjava ima snagu izvršne isprave.

STRANKA,
Šehić Esad

ZAPISNIČAR, SLUŽBENO LICE,

Na kolodvoru u Hanauu

nogama, dugo je jaukala. Mladarija se pak „povješala“ po prozorima trokatnice u koju su smješteni. Dok jedni još čekaju na prihvat, oni prvi su već dospjeli „na kazan“.

Svi su smješteni, svaki je dobio bonove za hranu i karton za izlazak u grad. Je li to rješenje? Čovjekoljubljivim dobrotvorima sa Zapada svakako je lakše, a reklo bi se i normalnije, opterećivati se humanim prihvatom tolikih prognanika, nego djelotvorno spriječiti zlodjela progonitelja. Čovječnost prema žrtvama ohrabruje agresore u misli da se prognanici nikad neće vratiti na svoje. **M.K.**

FRANKFURT

Spomen prognanih Dunavskih Švaba

Hrvatsko kulturno društvo rajnsko-majnskog područja, Društvo za progonjene narode u Göttingenu i Savez prognanih Dunavskih Švaba s područja bivše Jugoslavije, Mađarske i Rumunjske, zajedno s osječkim gradonačelnikom dr. Zlatkom Kramarićem održali su 14. srpnja spomen-sjednicu kojom su obilježili zajedničku bol obaju naroda: Nijemaca koji su odonud prognani nakon Drugog svjetskog rata i brojnih Hrvata, koji su s istih područja prognani u najnovije doba. Sudionici su željeli svratiti pozornost javnosti na činjenicu da isti velikosrpski zločinci ostvaruju isti plan etničkog čišćenja krajeva koji nikad nisu bili njihovi a koje po svaku cijenu hoće pripojiti svojoj državi. ■

NOVA KNJIGA: „JESUS 2000“

Što se doista zna o Isusu?

Što zapravo znamo o Isusu nakon najsuvremenijih znanstvenih istraživanja biblijskih i drugih izvora koji o njemu govore? Nedavno se na engleskom govornom području pojavila značajna knjiga pod naslovom „Jesus 2000“. Prevodena je već i na talijanski pod naslovom „Indagine su Gesu“ (Istraživanja o Isusu). U izradbi tog djela sudjelovalo je 30 učenjaka iz 8 naroda i 6 kršćanskih vjeroispovijesti, uglavnom iz Engleske i SAD, ali također jedan Indijac, jedan Filipinac, jedan Nijemac. Sve je te radove sakupilo i uskladilo izdavačko vijeće od dva katolika i tri protestanta. Zanimljivo je da toliki stručnjaci iz različitih naroda i vjerskih zajednica pokazuju osnovnu suglasnost glede bitnih činjenica i stavova o Isusu.

„Jesus 2000“ prihvaća vrlo vjerojatnim da se u kumranskim rukopisima nalazi i ulomak Matejeva Evanđelja, te znanstveno utvrđuje da su sva četiri evanđelja (što znači i Ivanovo!). Djela apostolska i većina poslanica nastale prije godine 60. poslije Krista, najkasnije početkom te godine. Poslije godine 70. mogle su nastati jedino Poslanica Hebrejima i Otkrivenje.

Stručnjaci što sudjeluju u „Jesusu 2000“ prihvaćaju mišljenje da je bivši carinik Matej, kao najpismeniji među apostolima, odmah pravio bilješke Isusovih govora posebnim brzopisom (stenografi-

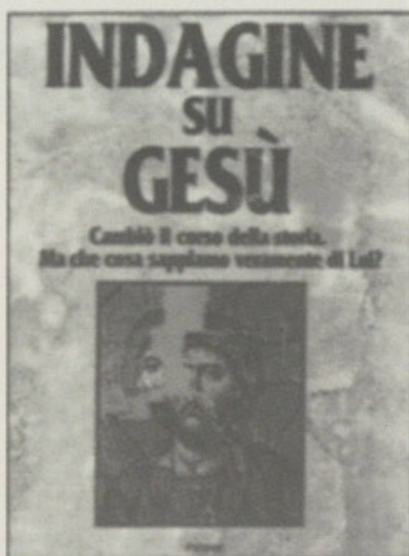
● 30 znanstvenika iz 8 naroda i 6 vjeroispovijesti provjerava podatke Novoga Zavjeta u svjetlu suvremene znanosti

jom) koji je u ono doba bio poznat. Nešto je mogao bilježiti i odmah nakon govora. Nema sumnje da su Matej, Marko i Luka sakupljali brojne već postojeće bilješke koje su nastale u doba Isusova djelovanja. Suvremeni stručnjaci mnogo više znaju o posebnoj vještini pamćenja (mnemotehnici) kojom su se služili semitski pripovjedači te mogu sve bolje prepoznati odraz te tehnike i u biblijskim spisima. Sad je već izvan sumnje da su u Rimskom carstvu bili uobičajeni popisi pučanstva s obvezom da se svaki podanik prijavi u svom zavičaju. Takav je bio i popis godine 6. prije početka kršćanskog računanja vremena, koje se godine Isus najvjerojatnije rodio.

Najsuvremenija istraživanja izražena u ovoj knjizi pokazuju da je bez temelja razlikovanje „preduskrasnih“ i „pouskrasnih“ sadržaja – kao da bi Isusovi učenici tek nakon njegova uskrsnuća u svjetlu uskrsne vjere prepričavanjem promijenili, odnosno „obogatili“ stanovite događaje Isusova života.

Posebno je zanimljivo što se u ovom djelu nalazi priznanje i znanstvena potvrda da je Isus osuđen na smrt baš zato što je samoga sebe predstavio kao Boga. Nema, dakle, nikakva smisla prigovor da Isus sebe nije smatrao Bogom, da su ga takvim poslije proglasili njegovi sljedbenici. Također je zanimljivo da u svjetlu novih kritičkih proučavanja otpada sumnja o evanđelistima, te je potvrđeno prastaro mišljenje da su ih doista pisali Matej, Marko, Luka i Ivan. Potvrđeno je i Lukino autorstvo Djela apostolskih. Nove spoznaje idu u prilog mišljenju da su se Isusova čudesa doista dogodila kako su opisana u evanđeljima, te da svih 39 prisudoba (parabola) potječu baš od Isusa.

Cijelo je djelo izrađeno u duhu znanosti engleskog govornog područja: konkretno, suvremeno i dostupno širokom krugu čitatelja. Može poslužiti mnogima koji žele upoznati kršćanstvo, također mnogim vjernicima da rasprše uvriježene sumnje. Treba se nadati u dogledno vrijeme i pojavi hrvatskog prijevoda. ■

Naslovnica talijanskog izdanja

Kako muslimani s Bogom razgovaraju

Želimo li cijeniti pripadnike drugih vjerskih zajednica i upoznavati ih ne samo kao ljude nego baš kao vjernike, potrebno je saznati kako oni mole, kako s Bogom saobraćaju. Već je papa Pavao VI. rekao: „Molitva je uvijek osnovica za sporazumjevanje.“ U najnovije doba pozornost kršćanskoga svijeta iz razumljivih je razloga posebno usmjerena na muslimane, sljedbenike Islama. Kako oni mole i što im molitva znači?

Vjerni musliman svoju vjeru izražava i utvrđuje osobito na pet načina kao na pet stupova. To su *priznavanje vjere, molitva, milostinja, post i hodočašće*. U islamskim zemljama gdje je gotovo cijelo pučanstvo iste vjere, iznad svih mjesta dižu se minareti s kojih u određena doba dana vjerski službenici mujezini prodornim glasom pozivaju na molitvu. Poziv (*adan*) čuje se pet puta dnevno: u zoru, o podne, popodne, kad sunce zađe i navečer. Glasi: „Allah hu akbar, Allah hu akbar – Alah je velik, Alah je velik. Priznajem da nema Boga osim Alaha, priznajem da je Muhamed Alahov poslanik. Dodite na molitvu, dodite na molitvu...“

Islamska molitva redovito je povezana s propisanim pokretima. Cjelina tih pokreta i odgovarajućih zaziva zove se *rak'a*. Evo njenih dijelova: 1) Ruke podignute do visine ramena, a izgovara se *tabkir*, izričaj „Allah hu akbar“ i *fatiha*, što su početne riječi Kurana: „U ime Alaha blagog, milosrdnog. Neka je hvaljen Bog, vladar svijetova, milosrdan, sažaljiv, gospodar sudnjega dana. Tebi služimo, tebe u pomoć zovemo. Vodi nas pravim putem, stazom tvojih izabranika, na koje se ne srdiš i koji ne zabludiše.“ 2) Duboki naklon, ruke na koljenima, tripud govoreći: „Neka je hvaljen moj Svemogući Gospodin.“ 3) Uspravljanje grudiju dok se kaže: „Bog sluša onoga koji ga slavi, Alah je najveći.“ 4) Sasvim prostrt,

s čelom na zemlji, vjernik tripud kaže: „Neka je hvaljen moj najuzvišeniji Gospodin.“ 5) Sjedeći na petama, uspravna tijela, kaže se: „Alah je najveći.“ 6) Po drugi put prostrt s čelom na zemlji i opet tripud iste riječi. 7) Stojeći na nogama vjernik kaže: „Alah je najveći.“ Tako završava *rak'a*.

Za jutarnju molitvu sve se to radi dva puta, dvije cijele *rak'a* (množina od *rak'a*), četiri o podne, tri popodne i navečer četiri. Na kraju molitve izgovara se *tashahud*: „Svaka čast, svaki blagoslov, svako dobro, sve što je Bogu drago. Mir tebi, Proroče. I milosrđe Božje i njegovi blagoslovi i njegov mir na sve nas i na slugu Božje, na pobožne. Priznajem da nema Boga osim Alaha, jedinoga, samoga. Priznajem da je Muha-

med njegov sluga i poslanik. O, Bože naš, blagoslovi nas i daj mir Muhamedu i njegovim sljedbenicima kao što si svoj blagoslov i svoj mir dao Abrahamu i njegovim sljedbenicima. Gospodine naš, uistinu si hvaljen i uzveličan.“

Kao što smo vidjeli, islamska je molitva (*salah*) strogo propisana, obredna. Strogo se drži onoga što već piše u Kuranu. Povezana je s pokretima, tako da i tijelo na svoj način u njoj sudjeluje. Riječ *Allah*, kao što znamo, ne označuje neko drugo božanstvo različito od našega Boga nego je to arapski naziv za istog Boga kojega priznajemo i mi kršćani i židovi a koji se javio praocu Abrahamu. Mi ga zovemo *Bog*, Nijemci *Gott*, Talijani *Dio*, a Arapi *Allah*. Kod muslimana je uobičajeno da se i u prijevodu ta riječ zadržava na arapskom, ali je se uvijek može prevesti riječju *Bog*. ■

Tuareg u molitvi kraj rijeke Niger u Maliju; vjerni muslimani silaze tako iz automobila i mole kraj europskih autoputova.

Bože, vidiš li Hrvatsku?

Isusov i naš Oče, pogledaj, Hrvatsku.

Neprijatelj je pustoši, gradove ruši, tvornice razara, spomenike kulture uništava.

Nisu pošteđeni ni hramovi tvoji.

Ginu djeca, koja su netom životom procvjetala, mladi puni života, starci na izmaku dana.

Oče pogledaj Hrvatsku i sve Hrvate – molimo te.

Na cestama našim ne bruje motori automobila.

Na njivama našim ne čuje se pjesma poslenika. U tvornicama našim ne stvaraju ruke radničke. Oče, pogledaj Hrvatsku i sve Hrvate – molimo te.

Kada će školska dvorišta prožuboriti dječjim glasovima?

Kada će muževi vrli uz čašu vina razglabati o svjetskoj politici?

Kada će majke uz kavu popričati o djeci na sveučilištu?

Kada ćemo čuti pjesme svatovske?

Oče, pogledaj Hrvatsku i sve Hrvate – molimo te.

Mladići naši, snaga naša, budućnost naša gine za nekim plotom.

Očevi mladi, umjesto s pjesmom i igračkom u ruci, vraćaju se svojoj djeci u mrtvačkom kovčegu. U crkvama našim umjesto pjesme zanosne mi iz srca gorčinu izlijevamo.

Oče, vidiš li Hrvatsku i sve Hrvate – vidi ih Bože – molimo te.

Oče, čvrsto vjerujemo da nas nisi zaboravio. Zbog ljubavi tvoje tebi se obraćamo.

Skrati dane naše nevolje, obnovi srca klonula, utješi siročad čiji branitelji padoše, otvori vrata raja braniteljima Hrvatske; očituj nam da voliš Hrvatsku i sve Hrvate.

Bože Oče – molimo te!

Kristina Dumančić, Zlosela-Kupres

BIBLIJSKI ULOMCI

1. ČITANJE Izl 32, 7–11, 13–14

Čitanje Knjige Izlaska

U one dane: Gospodin progovori Mojsiju: „Požuri se dolje! Narod, tvoj, koji si izveo iz zemlje egipatske, pošao je naopako. Brzo su zašli s puta koji sam im odredio. Napravili su sebi tele od rastopljene kovine, preda nj pali ničice, žrtve mu prinijeli uz poklike: 'Ovo je bog tvoj, Izraele, koji te izveo iz zemlje egipatske!' Dobro vidim – reče dalje Gospodin Mojsiju – da je ovaj narod tvrde šije. Pusti sada neka se gnjev moj na njih raspali da ih istrijebim, a od tebe ću učiniti velik narod.“

Mojsije se pak zauze pred licem Gospodina, Boga svoga: „Gospodine! Čemu da gnjevom plamtiš na svoj narod koji si izveo iz zemlje egipatske silom velikom i rukom jakom! Sjeti se Abrahama, Izaka i Izraela, slugu svojih, kojima si se samim sobom zakleo i obećao im: 'Razmnožit ću vaše potomstvo kao zvijezde na nebu i svu zemlju ovu što sam obaćao dat ću vašem potomstvu, i baštinit će je dovijeka!'“ I razali se Gospodin pa ne učini zlo kojim se bijaše zaprijetio svome narodu.

Riječ je Gospodnja.

PSALAM 51 (50)

Ustat ću i poći k ocu svome!

Smiluj mi se, Bože, po milosrđu svome,
po velikom smilovanju izbriši moje bezakonje!

Operi me svega od moje krivice,
od grijeha me mogeg očisti!

Čisto srce stvori mi, Bože,
i duh postojan obnovi u meni!
Ne odbaci me od lica svojega
i svog svetog duha ne uzmi od mene!

Otvori, Gospodine, usne moje,
i usta će moja navješćivati hvalu tvoju.
Žrtva Bogu duh je raskajan,
srce raskajano, ponizno, Bože, nećeš prezreti.

2. ČITANJE 1 Tim 1, 12–17

Čitanje Prve poslanice svetoga Pavla apostola Timoteju

Zahvalan sam Onome koji mi daje snagu – Kristu Isusu Gospodinu našem – jer me smatrao vrijednim povjerenja, kad u službu postavi mene koji prije bijah hulitelj, progonitelj i nasilnik. Ali, pomilovan sam, jer sam to u neznanju učinio, još u nevjeri. I milost Gospodina našega preobilovala je zajedno s vjerom i ljubavlju, u Kristu Isusu. Vjerodostojna je riječ i vrijedna da se posve prihvati: Isus Krist dođe na svijet spasiti grešnike, od kojih sam prvi ja. A pomilovan sam zato da na meni prvome Isus Krist pokaže svu strpljivost i pruži primjer svima koji će povjerovati u njega za život vječni. A Kralju vjekova, besmrtnome, nevidljivome jedinome Bogu čast i slava u vijeke vjekova. Amen!

Riječ je Gospodnja.

PJESMA PRIJE EVANĐELJA:

Aleluja! Aleluja!

Ako me tko ljubi, čuvat će moju riječ,
pa će i Otac moj ljubiti njega, i k njemu ćemo doći. **Aleluja!**

EVANĐELJE Lk 15, 1–32

Čitanje svetog Evanđelja po Luki

U ono vrijeme: Okupljahu se oko Isusa svi carinici i grešnici da ga slušaju: „Ovaj prima grešnike i blaguje s njima.“ Nato im Isus kaza ovu prispodobu: „Tko to od vas ako ima sto ovaca pa izgubi jednu od njih, ne ostavi onih devedeset i devet u pustinji te pođe za izgubljenom dok je ne nađe? A

kad je nađe, stavi je na ramena sav radostan, pa došav kući, sazove svoje prijatelje i susjede i rekne im: 'Radujte se sa mnom! Nađoh ovca svoju izgubljenju.' Kažem vam, tako će na nebu biti veća radost zbog jednog obraćenog grešnika negoli zbog devedeset i devet pravednika, kojima ne treba obraćenja.“

„Ili – koja to žena, ima li deset drahma pa izgubi jednu drahmu, ne zapali svjetiljku, pomete kuću i brižljivo pretraži, dok je ne nađe? A kad nađe, pozove prijateljice i susjede pa će im: 'Radujte se sa mnom! Nađoh drahmu što je bijah izgubila!' Tako, kažem vam, bude radost pred anđelima Božjim zbog jednoga grešnika koji se obrati.“

Riječ je Gospodnja.

MOLITVE VJERNIH

Ponizno se obratimo Bogu koji nas voli više nego što mi sami sebe možemo voljeti:

● Da se naučimo dobro razlikovati Božje milosrde od lakoumnog popuštanja napastima, da znamo grijeh prepoznati i mrziti a grešnika prihvaćati i voljeti – molimo.

● Da se zajedno s Bogom iskreno radujemo obraćenju svakoga grešnika, al' ne zato što se on priznavši grijehe pred nama ponizio nego zato što ga je Bog uzvisio – molimo.

● Da se nitko od nas ne pravi strožim i svetijim od samoga Boga, te da se ne usudujemo osuđivati i ponižavati one kojima je on oprostio – molimo.

● Da pouzdanje u Božje milosrde ne oslabi nego ojača naš oprez i nepokolebljivost u čuvanju od grijeha – molimo.

Hvala ti, Oče, što nam objavljuješ koliko smo ti vrijedni. Daj nam snage da cijenimo sebe kako nas ti cijeniš i da te nikad ne razočaramo. Po Kristu Gospodinu našem.

ZA RAZMIŠLJANJE

Ljudi koje Bog voli i obdaruje ih svojom milošću, često ne znaju te darove cijeniti. Odrću ih se u korist mnogo bezvrednijih užitaka. Tako su Izraelci, koje je Bog poveo iz ropstva u nepredvidljivu ali zajamčenu slobodu, već na početku htjeli odustati od napora i zadovoljiti se štovanjem idola, oko kojega se može plesati, a koji ne poziva na odgovornost. Ima pak slučajeva, kao što je bio Pavlov, da čovjek prione uz Boga, počne strogo vršiti njegov zakon, ali se onda oholo opire kad Bog zatraži nešto novo, drugačije, savršenije, slobodnije. U svakom slučaju Bog je spreman oprostiti, sačekati da čovjek shvati svoju pogrešku i odmah mu pružiti novu mogućnost. Bog oprašta grešniku koji se kaje i koji želi opet s njime surađivati. Prima ga u zajednicu izabranih te od onih koji se nisu iznevjerili traži da ga smatraju sebi ravnim, da ga ne podsjećaju na njegov grijeh. U Boga je velika

radost kad se grešnik obrati, te on traži da se i svi njemu vjerni tome raduju. Ne podnosi ako oni koji se smatraju vjernima, ili čak bezgrešnima, pokušavaju biti stroži i pravedniji od svoga Boga, te od obraćenoga grešnika traže da pred njima bude ponizan. To se osobito ističe u Isusovoj pripovijesti o razmetnome sinu, koja se nalazi u nastavku ovoga evandeoskoga ulomka i koju voditelj bogoslužja također može danas pročitati (Lk 15, 11–32). No, ista se misao nalazi i u prispodobi o izgubljenju ovci i izgubljenju drahmi (onodobnom kovanom novcu). Pouka je da se grešnik treba ponizno obratiti, a pravednik se ne smije uzoholiti ni grešnika osuđivati. Uostalom, tko sebe doista smatra bezgrešnim, sigurno je licemjer koji zavarava druge, a možda i samoga sebe. Razumije se da ovim stavom Isus ne potiče na grijeh, nego upozorava da je grijeh oholosti zapravo najopasniji.

BIBLIJSKI ULOMCI

1. ČITANJE

Am 8, 4–7

Čitanje Knjige proroka Amosa

Slušajte ovo, vi što gazite potrebnika, i satirete uboge u zemlji! Kažete: „Kad li će mlađak proći, da prodamo žito, i subota, da tržimo pšenicu. Smanjit ćemo efu, povećavati šekel, da varamo krivim mjerama, da kupimo siromaha za novac, potrebita za sandale, i da prodajemo otkaz od žita.“ Zakle se Gospodin Ponosom Jakovljevim: „Dovijeka neću zaboraviti nijednoga djela vašega!“

Riječ je Gospodnja.

PSALAM 113 (112)

Hvalite Gospodina, koji iz gliba vadi siromaha.

Hvalite, sluge Gospodnje,
hvalite ime Gospodnje!
Blagoslovljeno ime Gospodnje
sada i dovijeka!

Uzvišen je Gospodin nad sve narode,
slava njegova nebesa nadvisuje.
Tko je kao Gospodin, Bog naš,
koji u visinama stoluje
i gleda odozgo nebo i zemlju?

Podiže iz prašine uboga,
iz gliba vadi siromaha
da ga posadi s prvacima.
s prvacima svoga naroda.

2. ČITANJE

1 Tim 2, 1–8

Čitanje Prve poslanice svetoga Pavla apostola Timoteju

Preporučujem prije svega da se obavljaju prošnje, molitve, molbenice i zahvalnice za sve ljude, za kraljeve i sve koji su na vlasti, da provodimo miran i spokojan život u svoj bogoljubnosti i ozbiljnosti. To

je dobro i ugodno pred Spasiteljem našim Bogom koji hoće da se svi ljudi spase i dođu do spoznanja istine. Jer, jedan je Bog, jedan je i posrednik između Boga i ljudi, čovjek – Krist Isus, koji sebe samoga daje kao otkup za sve. To je u svoje vrijeme dano svjedočanstvo, tome sam ja postavljen propovjednikom i apostolom – istinu govorim, ne lažem – učiteljem naroda u vjeri i istini. Hoću, dakle, da svi ljudi mole na svakome mjestu podižući čiste ruke bez srdžbe i raspre.

Riječ je Gospodnja.

PJESMA PRIJE EVANĐELJA:

Aleluja! Aleluja!

Vas sam nazvao prijateljima, govori Gospodin, jer vam priopćih sve, što sam čuo od Oca svoga. Aleluja!

EVANĐELJE

Lk 16, 1–13

Čitanje svetog Evanđelja po Luki

U ono vrijeme: Govoraše Isus svojim učenicima:

„Bijaše neki čovjek bogataš, koji je imao upravitelja. Ovaj b'i optužen pred njim kao da mu rasipa imanje. Zato ga pozva pa mu reče: 'Što to čujem o tebi? Položi račun o svom upravljanju, jer više ne možeš biti upravitelj!' Nato upravitelj reče u sebi: 'Što da učinim kad mi gospodar moj oduzima upravu? Kopati? Nemam snage. Prosit? Stidim se. Znam što ću, da me prime u svoje kuće kad budem maknut s uprave.'“

„I pozva dužnike svoga gospodara, jednog po jednog. Upita prvoga: 'Sto bata ulja.' A on će mu: 'Uzmi svoju zadužnicu, sjedni brzo, napiši pedeset.' Zatim reče drugome: 'A ti, koliko ti duguješ?' On odgovori: 'Sto kor'a pšenice.' Kaže mu: 'Uzmi svoju zadužnicu i napiši osamdeset.'“

„I pohvali gospodar nepoštenog upravitelja što snalazljivo postupi, jer sinovi su ovoga svijeta snalazljiviji prema svojim od sinova svjetlosti.“

„I ja vama kažem: napravite sebi prijatelje od nepoštenoga bogatstva da vas, kad ono umine, prime u vječne šatore.“

„Tko je vjeran u najmanjem, i u najvećem je vjeran; a tko je u najmanjem nepošten, i u najvećem je nepošten. Ako, dakle, ne bijaste vjerni u nepoštenom bogatstvu, tko li će vam istinito povjeriti? I ako u tuđem ne bijaste vjerni, tko li će vam vaše dati?“

„Nijedan sluga ne može služiti dvojici gospodara. Ili će jednoga mrziti, a drugoga ljubiti; ili će uz jednoga prijanjati, a drugoga prezirati. Ne možete služiti Bogu i bogatstvu.“

Riječ je Gospodnja.

MOLITVE VJERNIH

Bog hoće da se zauzimamo za pravdu u gospodarstvenom i političkom životu, premda na ovom svijetu to ne možemo savršeno ostvariti. Molimo.

● Da kršćani sudjeluju u svakom promicanju društvene pravednosti, ali da ne nasjedaju onima koji bi htjeli izgraditi nekakav bolji svijet bez Boga – molimo.

● Da se od ljudi ovoga svijeta naučimo vještini, ali da nipošto ne prihvatimo njihovu zloću i nemar za Božje zakone – molimo.

● Da u svakom slučaju radije prihvatimo prividni neuspjeh nego nepošteni uspjeh – molimo.

● Da zajedno s našim pokojnicima postignemo vječni uspjeh – molimo.

Molimo te Gospodine da nas obdariš mudrošću vještom i razboritom, da se ne moramo stidjeti ni zaostajati pred ljudima ovoga svijeta. Po Kristu Gospodinu našem.

ZA RAZMIŠLJANJE

U sva tri čitanja riječ je o društvenoj, odnosno socijalnoj pravednosti, o onima koji se dobro snalaze i onima koji se ne znaju snaći. S jedne je strane očito da se Biblija zauzima za siromaha, za društvenu pravednost, protiv onih koji izrabljuju tuđu radnu snagu i koji se ne ustručavaju varati, zakidati, vješto pljačkati. Gledajući s te strane, Biblija može biti povelja ljudskih prava, osobito na društvenom području. S druge pak strane, osobito prema današnjem evanđeoskom ulomku, Isus kao da ne misli da bi se uopće mogla ostvariti potpuna pravednost na ovome svijetu. Ovdje se od iskona i još uvijek bolje snalaze varalice nego poštenji ljudi. S time treba računati, ali nipošto to prihvatiti. Ipak i od toga možemo nešto naučiti. Čovjek ovoga svijeta, vješt u lopovluku, zna upotrijebiti bogatstva, ljude s njima

obavezati i sebi osigurati blagostanje. Zašto obraćenici, Kristovi sljedbenici, oni koji znaju gdje su prave vrijednosti, ne bi mogli biti isto tako vješti i isto tako procjenjivati što više vrijedi i čime se može bolje postići prava čovječnost? Vrijedi primjetiti kako Isus razglaba primjer vještoga varalice i iz njega izvlači stanovite zaključke za življenje vještoga poštenjaka, ne strahujući da bi netko mogao krivo shvatiti kako on preporuča nepošteno snalaženje. Ta, po sebi se razumije o čemu je riječ, i samo bi ga zlobnik mogao krivo shvatiti. Uostalom, pri kraju ulomka nalazimo jasno upozorenje da čovjek treba odlučiti hoće li služiti Bogu i čovjeku na putu pravednosti, ili će se obmanjivati bogatstvom i požudnim užitkom kao drogom, koja – naravno – nema budućnosti.

BIBLIJSKI ULOMCI**1. ČITANJE**

Am 6, 1a. 4-7

Čitanje Knjige proroka Amosa

Ovo govori Gospodin svemogući: „Jao bezbrižnima na Sionu i spokojnima na gori samarijskoj! Ležeći na bjelokosnim posteljama, na počivaljkama izvaljeni, jedu janjad iz stada i telad iz staje; deru se uza zvuk harfe, izumljaju glazbala ko David, piju vino iz vrčeva i mažu se najfinijim uljem, al' za slom Josipov ne mare. Stog će prvi sad biti prognani; umuknut će veselje raskošnika.“

Riječ je Gospodnja.**PSALAM 146 (145)****Hvali, dušo moja, Gospodina.**

On ostaje vjeran dovijeka,
potlačenima vraća pravicu,
a gladnima kruha daje.

Gospodin oslobađa sužnje,
Gospodin slijepcima oči otvara.
Gospodin uspravlja prignute,
Gospodin ljubi pravedne.

Gospodin štiti pridošlice,
sirote i udovice podupire,
a grešnicima mrsi putove.
Gospodin će kraljevati dovijeka,
tvoj Bog, Sione, od koljena do koljena.

2. ČITANJE

1 Tim 6, 11-16

Čitanje Prve poslanice svetoga Pavla apostola Timoteju

Božji čovječe! Teži za pravednošću, bogoljubnošću, vjerom, ljubavlju, postojanošću krotkošu! Vojuj dobar boj vjere! Osvoji vječni život na koji si pozvan i radi kojega si dao ono lijepo svjedočanstvo pred

mnogim svjedocima! Zapovijedam pred Bogom koji svemu život daje i pred Isusom Kristom, koji pred Pilatom posvjedoči lijepo svjedočanstvo: čuvaj Zapovijed, neokaljano i besprijekorno, do Pojavanja Gospodina našega Isusa Krista. Njega će u svoje vrijeme pokazati on, blaženi i jedini Vladar, Kralj kraljev'a i Gospodar gospodar'a, koji jedini ima besmrtnost, prebiva u svjetlu nedostupnu, koga nitko od ljudi ne vidje niti ga vidjeti može. Njemu čast i vlast vjekovječna! Amen.

Riječ je Gospodnja.**PJESMA PRIJE EVANĐELJA:****Aleluja! Aleluja!**

Tvoja je riječ, Gospodine, istina;
posveti nas u istini. **Aleluja!**

EVANĐELJE

Lk 16, 19-31

Čitanje svetog Evanđelja po Luki

U ono vrijeme: Reče Isus farizejima: „Bijaše neki bogataš. Odiševao se u grimiz i tanani lan i danomice se sjajno gostio. A siromah neki, imenom Lazar, ležao je sav u čirevima pred njegovim vratima i priželjkivao nasiti se onim što je padalo s bogataševa stola. Čak su i psi dolazili i lizali mu čireve.“

„Kad umrije siromah, odnesoše ga anđeli u krilo Abrahamovo. Umrije i bogataš te bude pokopan. Tada u teškim mukama u paklu, podiže svoje oči te izdaleka ugleda Abrahama i u krilu mu Lazara pa zava-pi: 'Oče Abraham, smiluj mi se i pošalji Lazara da umoči vršak svoga prsta u vodu i rashladi mi jezik jer se strašno mučim u ovom plamenu.' Reče nato Abraham: 'Sinko! Sjeti se da si za života primio dobra svoja, a tako i Lazar zla. Sada, on se ovdje tješi, a ti se mučiš. K

tome između nas i vas koči se provalija golema, te koji bi i htjeli prijeći odavde k vama, ne mogu, a ni odande k nama prijelaza nema.'“

„Nato će bogataš: 'Molim te onda, oče, pošalji Lazara u kuću oca moga. Imam petero braće, pa neka im posvjedoči, te i oni ne dođu u ovo mjesto muka.' Kaže Abraham: 'Imaju Mojsija i proroke! Njih neka poslušaju!' A on će: 'O ne, oče Abraham! Nego, dođe li tko od mrtvih k njima, obratit će se.' Reče mu: 'Ako ne slušaju Mojsija ni proroka, sve da i od mrtvih netko ustane, neće povjerovati.'“

Riječ je Gospodnja.**MOLITVE VJERNIH**

Ne znamo kad dolazi Sudnji dan, ali vrijeme je svakome kratko. Molimo da se ne opustimo.

- Da znamo raditi kao da ćemo sto godina živjeti, a moliti i biti spremni na Božji sud kao da ćemo sutra umrijeti – molimo.
- Da ne nasjedamo sljedbama koje navještaju skori Sudnji dan, ali da se zato ne opuštao kao da Sudnjeg dana neće ni biti – molimo.
- Da budemo svjesni kako je sve na ovom svijetu prolazno, ali da i prolazna dobra cijenimo zbog njihove neprolazne vrijednosti – molimo.
- Da se trajno hranimo Biblijom i Euharistijom ne pouzdavajući se mjesto toga u nesigurna čudesa ili čak u čaranje i gatanje – molimo.
- Da naši pokojnici poput siromaha Lazara nađu sigurnost u „krilu Abrahamovu“ – molimo.

Molimo te, Bože, da blagosloviš sve naše napore i da ispuniš naše nade. Po Kristu Gospodinu našem.

ZA RAZMIŠLJANJE

Bliži se kraj liturgijske godine, te izabrani biblijski ulomci odišu navještajem kraja ovozemne povijesti. Jao onima koji zaboravljaju da živimo u prolaznosti i da ovozemno blagostanje može biti ugodno, ali nije nikakvo jamstvo za ono što nas čeka. Prorok Amos je prkosan prema suvremenim bogatašima, kao što i priliči biblijskom proroku. Neka samo počivaju u užicima, neće zauvijek. Apostol Pavao poziva učenika Timoteja da se zauzima za pravednost, ne kao da bi se pravednost na ovom svijetu mogla sasvim ostvariti, nego jer tim zauzimanjem i druge ohrabruje i sebe čini podobnim za uskrсну budućnost. A kraj, odnosno drugi dolazak Gospodnji zapravo je sasvim blizu. Ne kao da bi Sudnji dan – što bi trebalo značiti kraj ovozemne povijesti – došao u poznato nam određeno vrijeme, nego zato što svakome od nas predstoji razmjerno brzi odlazak s ovoga svijeta. Važno je tako

živjeti da ovaj život bude odskočnica za onaj koji slijedi nakon smrti. Kršćanin koji bi zaboravio nadahnjivati se vjerom u zagrobni život, uzalud bi se trudio to nadomještati makar izvanrednim zauzimanjem za ljudska prava i blagostanje na ovome svijetu. Ako sve to vodi u neizbježno ništavilo, sve je to ipak besmisleno. Vjernik pak zna da je sve smisleno, da vrijedi zauzimati se za svaku prolaznu vrijednost, jer ništa što doista vrijedi nije sasvim prolazno. Isus nam danas pripovijeda poznatu priču o bogatašu i siromahu Lazaru. Potka je socijalna – da ne kažemo socijalistička – ali je nauk daleko-sežniji. Posebno je zanimljiv završetak evanđeoskog ulomka gdje se nalazi nauk da nam nisu potrebne izvanredne objave i viđenja, jer tko ne sluša Crkvu i ne prihvaća Objavu koju mu Crkva prenosi, zacijelo nije spreman ozbiljno shvatiti ni izvanredno čudo ili viđenje.

BIBLIJSKI ULOMCI**1. ČITANJE**

Hab 1, 2-3; 2, 2-4

Čitanje Knjige proroka Habakuka

„Dokle ću, Gospodine, zapomagati, a da ti ne čuješ? Vikati k tebi 'Nasilje!' a da ti ne spasiš? Zašto puštaš da gledam nepravdu, zašto da promatram ugnjetavanje? Pljačka je i nasilje preda mnom. Raspra je, razmirica bjesni.“

Tada Gospodin odgovori i reče: „Zapiši viđenje, ureži ga na pločice, da ga čitač lako čita. Jer ovo je viđenje za svoje vrijeme; ispunjenju teži, ne vara; ako stiže polako, čekaj, jer odista će doći i neće zakasnit! Gle: propast će onaj čija duša nije pravedna, a pravednik će od svoje vjere živjeti.“

Riječ je Gospodnja.**PSALAM 95 (94)**

**Ako danas glas mu čujete,
ne budite srca tvrda!**

Dodite, kličimo Gospodinu,
uzvikujmo Hridi, Spasitelju svome!
Pred lice mu stupimo s hvalama,
kličimo mu u pjesmama!

Dodite, prignimo koljena i padnimo nice,
poklonimo se Gospodinu koji nas stvorio!
Jer on je Bog naš,
a mi narod paše njegove, ovce što on ih čuva.

O da danas glas mu čujete:

„Ne budite srca tvrda kao u Meribi,
kao u dan Mase u pustinji
gdje me iskušavahu očevi vaši,
iskušavahu me premda vidješe djela
moja.“

2. ČITANJE

2 Tim 1, 6-8. 13-14

Čitanje Druge poslanice svetoga Pavla apostola Timoteju

Predragi! Podsjećam te: raspiruj milosni dar Božji koji je u tebi po polaganju mojih ruku. Jer, nije nam Bog dao duh bojažljivosti nego snage, ljubavi i trijeznosti. Ne stidi se stoga svjedočanstva za Gospodina našega, ni mene, sužnja njegova, nego se zlopati zajedno sa mnom za Evanđelje, po snazi Božjoj. Neka ti uzorom budu zdrave riječi koje si od mene čuo u vjeri i ljubavi, u Kristu Isusu. Čuvaj lijepi poklad po Duhu Svetom koji prebiva u nama.

Riječ je Gospodnja.**PJESMA PRIJE EVANĐELJA:****Aleluja! Aleluja!**

Otvori, Gospodine, srce naše,
da se priklonimo riječima Sina tvoga!
Aleluja!

EVANĐELJE

Lk 17, 5-10

Čitanje svetog Evanđelja po Luki

U ono vrijeme: Apostoli zamole Gospodina: „Umnoži nam vjeru!“ Gospodin im odvrati: „Da imate vjere koliko je zrno gorušičino, rekli biste ovom dudu: 'Iščupaj se s korijenom i presadi se u more!' I on bi vas poslušao.“

„Tko će to od vas reći sluzi svome, oraču ili pastiru koji se vrati s polja: 'Dođi brzo i sjedni za stol!' Neće li mu, naprotiv, reći: 'Pripravi što ću večerati, pa se pripaši i posluži mi dok jedem i

pijem. Potom ćeš ti jesti i piti?' Zar duguje zahvalnost sluzi, jer je izvršio što mu je naređeno? Tako i vi, kad izvršite sve što vam je naređeno, recite: 'Sluge smo beskorisne! Učinismo što smo bili dužni učiniti!‘

Riječ je Gospodnja.**MOLITVE VJERNIH**

Bogu, Gopodaru koji ne želi imati robove, obratimo se kao najvjernije prijatelju.

● Da kršćani svijetu naviještaju Boga tako da svi shvate kako on nikoga ne želi podjarmiti, nego svakoga od svake podjarmljenosti osloboditi – molimo.

● Da otajstva naše vjere ne shvaćamo niti ih prikazujemo kao nerazumljive tajne koje treba slijepom vjerom prihvaćati, nego kao otkrića u koja nas Bog uvodi – molimo.

● Da budemo vjerni Bogu osobito onda kad ne osjećamo njegovu prisutnost, kad ne vidimo u sebi njegovu svjetlost – molimo.

● Za bračne drugove, da drže na umu kako ljubav nije trajni zanos, nego čvrsti stav vjernosti – molimo.

● Da Božji dar vjere u sebi pozorno čuvamo i molitvom trajno raspirujemo – molimo.

● Da naši pokojnici, došavši u vječnu svjetlost, mole da nas ne svlada duhovna tama – molimo.

Bože, ti si odlučio do sebe nas uzvisiti, ali tražiš da do te mjere ozbiljno odrađemo. Hrani nas darovima Duha, osiguraj da ustrajemo do kraja. Po Kristu Gospodinu našem.

ZA RAZMIŠLJANJE

Isus s jedne strane ističe da svoje učenike smatra prijateljima, a ne slugama, jer im sve otkriva što mu je Otac priopćio; a s druge strane ih upozorava da ima trenutaka i razdoblja kad treba vjerno i pouzdano izvršavati zadatke ne očekujući posebna prosvjetljenja ni posebne Božje nagrade duhovnih radosti. Tako je to na putu ljubavi. Očekuje se potpuno uzajamno povjerenje i uzajamno usrećivanje, a uvijek treba biti spreman na razdoblja kad se neke tanane veze prekidaju, kad se ne čuje što drugi doista misli i kad se od njega ne prima uzvratna snaga. U tim razdobljima treba izdržati u suhoj vjernosti i ne tražiti da zato budemo posebno pohvaljeni. Premda Isus ne želi da mu itko bude sluga, nego samo prijatelj, pravi prijatelj često želi prijatelju služiti, vjerno i nepokolebljivo. To je mudrost ljubavi, bez koje je ljubav kratkotrajna obmana. Srž vjernosti, upravo stava vjere, je u toj nepokolebljivosti i onda kad nema odjeka, kad se hoda kroz tamu. Čovjek treba, upozorava Pavao Timoteja, raspirivati milosni dar u sebi. Premda je taj dar nadnaravni žar, može se ugasiti ako se ne trudimo da

se raspiri. Vjera u svakome od nas treba se umnažati. Apostoli vide da im to teško ide od ruke pa mole Isusa da im umnoži vjeru a on ističe kako bi oni bili dionici Božje svemoći kad bi vjera u njima doista nabujala. Habakuk viče Bogu protiv društvenih nepravdi. Bog to prihvaća, ali ističe da je njegova pravda dostižna, premda je spora. Neće svaki čovjek ni svaki naraštaj ostvariti društvenu pravednost, ali će svaki koji živi za pravednost, koji od vjere živi, zauvijek pobijediti.

Važno je uočiti i prihvatiti te različite vidove biblijskog i kršćanskog zauzimanja za pravdu na ovome svijetu i Kristovo mišljenje o pravednosti koja je dostupna svakom čovjeku u savko doba i u svakim gospodarstvenim i društveno političkim uvjetima. Sve je na ovome svijetu silno važno, ali ni o kome vidljivom uspjehu ne mora ovisiti puno ostvarenje čovjeka pojedinca. Drevni neandertalac kao i čovjek najrazvijenije tehničke budućnosti imaju jednake šanse zauzimati se za pravednost i svaki iz svoga vremena prispjeti u vječnu ljubav. Zna se da je svako doba ljudske povijesti jednako udaljeno od vječnosti.

IZLOŽBE

BAD HOMBURG

Bolne ljepote starog Sarajeva

Širom Njemačke održavaju se mnoge izložbe umjetničkih slika, ali ovu je vrijedilo posebno pogledati zato što je taj umjetnik, **Ludwig Hesshaimer**, silno volio Sarajevo, grad koji se upravo razara i u krvi guši. On ga je vidio početkom stoljeća u doba kad su ondje živjeli i radili ljudi svih tamošnjih vjera. Tek su bili izašli iz petstoljetne turske vladavine i nadali su se boljoj budućnosti. Sve je bilo puno ljudske topline, puno starih lijepih običaja, puno čovječnosti. Stranac, časnik sve je to vidio i namjesto da po svojoj službi puca, radije je sve to izrazio prelijepim slikama. Onda su u naše doba došli oficiri rođeni u toj istoj zemlji, popeli se na brda oko grada i počeli grad rušiti i njegove žitelje nemilosrdno ubijati. Ta strašna razlika stranca koji stvara ljepotu iz ljepote i domaćih tuđinaca koji nemaju ni srca ni ukusa ni obraza, nadahnula je govor **dr. Jozo Džambe**, hrvatskog znanstvenika koji djeluje u Münchenu, na otvaranju te izložbe u Bad Homburgu 7. kolovoza ove godine (vidi navod na njemačkom ispod Hesshaimerove slike starog Sarajeva na posljednjoj stranici omota ovog broja „Žive zajednice“).

Ludwig Hesshaimer rodio se u Kronstadtu godine 1872. Učio je u kadetskoj školi u Budimpešti. Od 1891. do 1918. bio je aktivni časnik austrougarske monarhije. Službovao je po mnogim mjestima, dvaput u Sarajevu. Bio je nadaren za mnoge umjetnosti, iskazao se u glazbi, pjesmi, glumi, ali najviše u slikarstvu. Oženio se u Sarajevu god. 1901. Olgom Köhler i imao dvije kćeri. U doba prvog svjetskog rata obišao je gotovo sve bojišnice kao vrlo cijenjeni zvjestitelj. Odmah nakon rata pošao je u mirovinu i nastavio je baviti se umjetnošću. Godine 1921. on je prvi predsjednik Austrijskog filatelističkog saveza. Po Europi i svijetu priređuje više izložbi. Kći Herta umrla mu je g. 1946. a odmah iduće godi-

ne i žena Olga. Godine 1950. preselio je k mladoj kćeri Thei u Rio de Janeiro. Ondje je umro g. 1956.

Njegovi crteži i slike nadahnute su ponajviše ratom, ali iz svih tih prizora zrači ljepota dubokog mira njegove duše. On je u svakom čovjeku i svakom ljudskom djelu vidio unutrašnju ljepotu i znao ju je izraziti. Većina njegovih djela čuva se u Beču u Heeresgeschichtliche Museum. Od vremena do vremena priređuju se izložbe poput ove u Bad Homburgu, a upravo je objavljena knjiga njegove nećakinje Okky Offerhaus s mnogo reprodukcija pod naslovom „**Miniaturen aus der Monarchie**. Ein k.u.k. Offizier erzählt mit dem Zeichenstift“ (Schweizer Verlagshaus u Zürichu) –

Autoportret

Dragocjenost za sve ljubitelje likovnih umjetnosti, posebno draga onima koji poznaju i vole Bosnu ponosnu te u ove dane trpe zbog njezine zle sudbine. ■

WÜRZBURG

Dubrovnik prije i poslije razaranja

U Würzburgu je u predvorju „Fachhochschule Würzburg-Schweinfurt“, Münzstr. 12 bila održana izložba fotografija „Dubrovnik-baština čovječanstva“, fotografskog umjetnika **Damira Fabijanića** iz Zagreba. Otvaranju izložbe uz mnogobrojne uzvanike prisustvovali su poklisar Republike Hrvatske u Njemačkoj **dr. Ivan Ilić**, predstavnik grada Dubrovnika **dr. Zoran Cikić** i voditelj inozemnog ureda Republike Hrvatske u Münchenu **dipl. ing. Josip Pavešić**.

Damira Fabijanić i njegovo djelo o Dubrovniku u pozdravnom govoru predstavio je predstojnik „Fachhochschule“ **prof. Wolfgang Fechner**. Istaknuo je da taj rad pruža dojmljivu dokumentaciju o Dubrovniku, njegovim stanovnicima i kulturi u doba prije razaranja sa strane neprijateljske vojske. Upozorio je kako je Fabijanić bio još 1987. uključen u opsežni projekt rekonstrukcije Dubrovnika i stoga je ondje često boravio. Svojom zbirkom od više tisuća fotografija ovjekovječio je taj biser hrvatske povijesne baštine. U doba razaranja koji je taj grad pretrpio navalom neprijateljske vojske, Fabijanić se, izlažući i život opasnosti, opet našao u Dubrovniku da bi nepobitnim dokazom, fotografijom, zauvijek zabilježio posljedice neljudskog bezumlja.

Nakon vrlo uspješne izložbe u Madridu početkom ove godine, Würzburg je prvi grad u SR Njemačkoj u kojem je prikazan Fabijanićev rad. Nakon gostovanja u Würzburgu izložba će biti prikazana na danima svjetske fotografije u Alresu, te u Parizu, Ulmu i Stockholmu.

Sadržajno je izložba podijeljena u tri dijela. Prva skupina prikazuje arhitekturu grada Dubrovnika u cijelosti i u pojedinostima. Fotografija očito najviše privlači izražajnost izlidanoga kamena. Druga skupina su fotografije u boji. Tu je prikazana dubrovačka okolica, navike i običaji naroda tog područja. Eto osnova iz kojih je tijekom vremena niknuo Dubrovnik. Treća skupina je nedovršena izvjestiteljska skupina fotografija koja nas suočava sa surovom stvarnošću posljedica bezumnog razaranja. Izložba se duboko dojmila mnogih posjetitelja te našla odjeka u njemačkoj javnosti. Posvećene su joj čak tri reportaže na televizijskim kanalima.

Održavanje izložbe u Würzburgu omogućili su spomenuta „Fachhochschule“, HKM Würzburg, Praxis-Klinik Wullstein, obitelj Horvat i više dobrovoljnih priložnika.

Dipl. ing. Fedor Dürrig

Okky Offerhaus i dr. Jozo Džambo na otvaranju izložbe

Naslovnica prospekta

ROSENHEIM

Doba „četrnaeste svijeće“

● Otvoren novi centar za katoličke Hrvate

*U noći punoj mraka,
u susretu očekivanja,
susretoše se čuvari povijesti
da pripale luč pradjedovsku,
da upale svijeću stoljetnicu,
po broju povijesti – četrnaestu.*

*Jedna luč – stotinu ljeta!
trinaest svijeća – trinaest stoljeća!*

*Kroz dolinu Lijepu naše
valjahu se horde zala istočnjačkih,
namotavahu se mračne niti zapadnjačke.
Prolaznost vremena zastirala je dah
životni.*

*Hvala ti, Gospode,
jer si ispunio obećanje
dano pradjedovim našim.*

Bilo je u Rosenheimu u velikoj crkvenoj dvorani, u subotu 18. srpnja navečer. Na pozornici je trinaestero mladih držalo trinaest svijeća da zapale četrnaestu, križnu i uskrсну svijeću suvremene Hrvatske. U tuđini. Ali, ta je tuđina sve manje tuda. Tuđin pak domovinom hara. Stihovi što ih navedosmo dio su recitala „Pjesan četrnaestoj svijeći“ što ga napisao splitski franjevac Ante Branko Periša koji sudjeluje u izvedbi i tu u Rosenheimu, dok je uz orgulje poznati zagrebački pjevač i glazbenik Matiša Rajčić.

Potresno je slušati bol što se recitalom napinje u nadu, u tvrdnju da nas Bog ne ostavlja. Povod slavlja je sutrašnje otvaranje novog centra za katoličke Hrvate u Rosenheimu. Njemačka biskupija je velikim trudom i troškom upravo podigla novo zdanje u kome će biti mjesta za brojne tamošnje Hrvate i malobrojnije Poljake. Netko je u biskupiji shvatio doba „četrnaeste svijeće“, doba u koje je baš na potezu od Hrvatske do Poljske zaustavljen i upravo slomljen bezbožni i nečovječni komunizam, pa da je sasvim prikladno novo zdanje darovati hrvatskim i poljskim katolicima koji tu u tuđini nastoje ostati svoji i strancima braća.

U dvorani su brojni vjernici s područja nevelike HKM Rosenheim zajedno s gostima. Došle su gotovo sve hrvatske franjevke što nedaleko u Glonnu vode dom za starce i nemoćne. Glavni je gost

Nastup folklorne skupine HKM Rosenheim

đakovački biskup Ćiril Kos s neumornim kanonikom Vilimom Hirschenhauserom, poznatim dugogodišnjim urednikom „Đakovačkog vjesnika“. Fra Nikola Ćurčija predstavlja sve dosadašnje voditelje HKM Rosenheim, a fra Ivan Nimac sve pozdravlja kao sadašnji njezin voditelj. Njemačke crkvene i državne vlasti bit će zastupljenije na sutrašnjem blagoslovu, a večeras se od njih posebno ističe asistent u referadi za strance minhenske nadbiskupije, provjereni hrvatski prijatelj Beno Storr. Naddušobrižnički ured u Frankfurtu predstavlja urednik „Žive Zajednice“.

Nakon uvodne himne nazočne pozdravljaju fra Ivan Nimac, biskup Kos, fra Nikola Ćurčija, Beno Storr i don Živko Kustić. Sva tri uzrasta misijske folklorne grupe skladno vodi Cvita Grčević, a misijskim tamburaškim orkestrom ravna pastoralni suradnik teolog i glazbenik Mirko Kapetanović. Cijeli je program povezan i prožet nizom rodoljubnih pjesama što ih pjeva Matiša Rajčić.

U nedjelju je zajedničku euharistiju predvodio biskup Ćiril Kos sa svim već spomenutim svećenicima, a pridružili su se još fra Tomislav Duka i dakon Marko Špionjak. Opet je pjevao misijski zbor pod ravnanjem Mirka Kapetanovića, opet je Matiša sve obogatio svojim baritonom. ▶

Fra Ivan Nimac pozdravlja nazočne, lijevo je njegov nećak, mladi franjevac.

Križmanici u crkvi

Fra Nikola Čurčija

► Nakon mise na dvorištu pred novim zdanjem obavljen je blagoslov. Predvodi ga mjesni podružni biskup Franz Schwarzenböck, a uz njega su hrvatski i poljski biskup. Tu je i njemački mjesni župnik i voditelj poljske misije. Došli su i prelati Penger i Müller, odazvao se gradonačelnik Rosenheima. Opet čujemo tamburaški orkestar i gledamo naše folklorashe. Govorili su i sva tri biskupa i nazočni uglednici, posebno župnici. U ime Vlade Republike Hrvatske riječ je uzeo fra Tomislav Duka.

Tako blagoslovljena i otvorena nova trokatnica pruža nove mogućnosti za razvijanje zajedništva i utvrđivanje crkvenog i nacionalnog bića tamošnjih Hrvata i Poljaka. Hrvatska katolička misija ima prizemlje gdje je velika dvorana s pozornicom, kuhinjom i pomoćnim prostorijama. Na katu su uredske prostorije, vjeronaučna dvorana, zbornica i knjižnica. U podrumu je lijepa kapela za bogoslužja s manjim brojem sudionika, posebno za zadušnice. Drugi kat imaju Poljaci.

Cijelo je slavlje nenametljivo vodila organizacijska skupina na čelu s novom tajnicom centra Ružicom Lončarić. Nakon blagoslova gostima su ponudeni izvanredni domaći specijaliteti. Tu su se iskazali hrvatski gostioničari. Zabilježili smo Brekale i Beroviće, Lukača, Žaju, Tabulu, Gotovca, Đuranca, Blažinića, Renića... Zar bi njemačka Crkva gradila takve centre za Hrvate, kad ne bi vjerovala u potrebu i budućnost hrvatskih katoličkih misija u Njemačkoj?

- ak -

Njemački, hrvatski i poljski biskup na blagoslovu nove zgrade

KASSEL

Dvostruko-štedljivo-temeljito

Na Antunovo 13. lipnja hrvatske vjernike u Kasselu pohodio je đakovački biskup **Čiril Kos** iz napaćene istočne Hrvatske. Krizmao je 53 mladih i po prvi put pričestio njih desetero. Istodobno slavljenje sakramenta potvrde i prve pričesti ove je godine upriličeno da bude manje obiteljskih troškova u doba kad naši ljudi nastoje što više pomoći ugroženoj domovini. Prije tog zajedničkog slavlja župnik iz porušenog Gospina svetišta u Ilači **Alojzije Asić** održao je dvotjednu duhovnu obnovu za sve uzraste. Glavno je bilo razmišljanje o sakramentima i o glavnim grijesima.

Biskup je u propovijedi govorio o svetom Anti koji je toliko ljubio Boga i ljude i o Hrvatskoj koju gazi nevidena mržnja. Nakon mise ostao je s vjernicima u jednosatnom razgovoru. Radosno druženje nastavljeno je za obiteljskim stolovima.

Prvopričesnici i krizmanici HKM Kassel tijekom cijele prošle vjeronaučne godine bili su posebno revni na redovitim vjeronaučnim susretima, gdje su se razvijala uvijek nova vjeronaučna pitanja s temeljitim razmišljanjem o Bibliji.

I.B.

Mladi vjernici s voditeljem misije mostarskim svećenikom Ivanom Barišićem

METTMANN

Njemačka solidarnost

Na poticaj župnika njemačke župe St. Thomas Morus, vlč. **Butera**, vjernici hrvatske i njemačke zajednice ove su godine zajedno proslavili blagdan Velike Gospe. Premda u toj pokrajini u njemačkim zajednicama slavljenje toga blagdana nema veću tradiciju, a mnogo hrvatskih vjernika upravo se našlo na odmoru, blagdan je proslavljen svečano, s velikim brojem sudionika i uz pjevanje hrvatskih i njemačkih marijanskih pjesama.

Njemački je župnik na početku sve pozvao na molitvu za prestanak rata i stvaranje trajnoga mira u republikama Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini. Najavio je i prikupljanje novčanih priloga za žrtve tamošnjeg ratovanja. Propovijedao je novi njemački kapelan, a naš **fra Bože Vuleta**, koji je privremeno zamjenjivao voditelja HKM Mettmann **fra Duška Džimbega**, na kraju se svima zahvalio. Istaknuo je kako su patnje hrvatskog naroda u ovom okrutnom ratu postale poticaj na ljubav u prvom redu njemačkog naroda koji je političkim i dobrotvornim zauzimanjem iskazao svoju solidarnost.

sudionik

Misionar Josip Antonac blagoslivlje automobile

REGENSBURG

U Zell s Anđelom domoljublja

Sedmo vozačašće hrvatskih katolika iz Regensburga nije pošlo u Trasching nego u Zell. Ondje ih je dočekao o. **Ivica Tomljenović**. Bila je nedjelja 14. lipnja, blagdan Presvetoga Trojstva. Među brojnim hodočasničkim autobusima ovaj je put izostao onaj s Bosancima iz Passaua. Zadržala ih golema tuga zbog onoga što se Bosni događa.

Misno slavlje započelo je svečanim ulaskom četvero prvopričesnika. Pozdravio ih je župnik **Josip Antonac** i petero vjeroučenika recitalom „Jutro drugačije od drugih“. Dječak Tomislav je krasnoslovio:

*Ne, danas je
jutro drugačije od drugih.
Jer,
jutros rano
prošeta gradom
Anđeo domoljublja
i pokuca tiho
na vrata
Robertu,
Mileni,
Željki
i Draženu.
A to nije isto*

U sklopu obreda, prije obnove krsnog zavjeta, djevojčica Valentina izrekla je pjesmu „Ne gasite svijeću nikad“, a na to je svaka majka pružila svome djetetu svijeću koju je prethodno zapalila na vazmenoj svijeći. Nakon primanja pričesti prvopričesnici su izrekli zahvalu recitalom „Vjerni Bogu, Crkvi i narodu“, a na kraju je zaorila „Lijepa naša“ kao najljepša molitva za Domovinu.

Blagoslov automobila župnik je obavio ispred dvorane u kojoj je održan zajednički objed. Svirao je slovenac Drago.

s. Mirosljuba Marijanović

GÖTTINGEN

Slavuj s 33 ruže

Na zajedničko slavlje sakramenta potvrde i prve pričesti 14. lipnja voditelj HKM Göttingen svećenik **Josip Ivanković** pozvao je dakovačkog biskupa **Ćirila Kosa** koji je već bio pozvan predvoditi tradicionalno hodočašće naših vjernika s toga područja na Duhovski ponedjeljak 8. lipnja u Hildesheim. U Göttingenu je biskup krizmao 20, a prvi put pričestio 13 naših mladih, te mu je djevojčica **Josipa Filipović** predala 33 ruže. Vjernici su tom prigodom dali i

3000 DM za pomoć teško stradalnoj dakovačkoj biskupiji. I djevojčica Josipa došla je prije godinu dana iz te biskupije, iz spaljenog i razorenog Nuštra. Kad je poslije Josipa zapjevala, nazočni rekoše da pjeva kao slavuj. Za oltarom se našao i župnik također spaljene i poružene llače u istoj biskupiji **Alojzije Asić** rodom iz Bapske. Misu je na latinskom pjevao njemački zbor crkve sv. Pavla. Na kraju su otpjevali skladbe Ivana Zajca i na hrvatskom jeziku. ■

Biskup Kos (u sredini) s prvopričesnicima i svećenicima Ivankovićem (lijevo) i Asićem (desno)

NAŠI RANJENICI

Kata Vukovarka

Kata Ivanković već pola godine liječi se na Uni-Klinici Marburg. Desna noga amputirana joj je u kuku, dobila je protezu na koju se polako privikava.

„Stradala sam u svom stanu u Vukovaru u Dunavskoj ulici 5. Pošla sam na terasu, a u taj tren uletjela je granata u kuhinju, prošavši kroz drugi dvosobni stan, gdje je ubila susjedu. Strašna eksplozija, cijelo se pokušstvo razletjelo. Na liječenju sam od 4. listopada 1991. Vukovar, Koprivnica, Zagreb, Krapina, Marburg – nižu se kao postaje moga križnog puta.“

Kata je rođena 22. listopada 1941. u Virovitici. Djevojačko joj je prezime Globan. Zrači vedrinom i ponosom. Naš svećenik našao ju je s molitvenikom i krunicom u rukama. Vjerski tisak dočekala je kao ozebao sunce. „Jel' te da ćemo pojesti?“ – Kliknula je na rastanku. Sjeta koja se čita na njezinu licu trag je boli za stradalom kćerkom i mužem. Kćerku, 21-godišnjakinju, spržila je zločinačka napalm bomba. Jedva je preživjela,

prošla muke plastičnih operacija i nastavila liječenje u Krapinskim toplicama. Muž je prošao kroz više srbijanskih logora mučilišta.

Marijan Kovač

AKTUALNA PITANJA

Kad ženidba valja a kad ne valja?

Karolina od Monaka napokon je dobila crkveno rješenje da je njezin prvi, crkveni brak nevaljan, da njime nije vezana te da ima pravo ponovno doći pred oltar s novim izabranikom, ako i kad to bude htjela. Crkvena sudišta razmatrala su taj slučaj od godine 1982. Rješenje je napokon jasno i neopozivo. Ima i među crkvenim ljudima takvih koje je to sablaznilo. Kažu neki da bi se svaki slučaj mogao tako riješiti, kad bi oni koji se žele osloboditi braka imali toliko novca i bili tako poznati kao princeza Karolina. Crkveni pak stručnjaci koji su donijeli rješenje tvrde da su postupali po crkvenim zakonima strogo i pravedno.

Očito je došlo vrijeme da vjernici moraju saznati kakvi su to zakoni i kako se po njima sudi.

Hrvatski vjernici u Stuttgartu imali su prilike sve to saznati i o tome otvoreno raspravljati u nedjelju 19. srpnja ove godine. Profesor dr. Jure Brkan održao im je u prostorijama HKM predavanje „Osobne sposobnosti ženidbenih strana-ka za valjano sklapanje katoličke ženid-be“. Slušalo ga je oko 150 vjernika, posebno pripravnika za ženidbu.

Dr. Brkan je u predavanju kratko obradio svih 12 zapreka koje po crkvenom zakonu u kanonima 1083 do 1094 onemogućuju valjano sklapanje ženidbe. To su zapreke: dobi, spolne nemoći, već postojeće ženidbene veze, različite vjere, svetoga reda, zavjeta čistoće, otmice, zločina, krvnog srodstva, tazbine, javne čudorednosti, zakonskog srodstva. Predavač se dotakao i razloga koji ženidbenu privolu mogu učiniti manjkavom, odnosno nevaljalom: manjak u spoznaji, nemogućnost preuzimanja bitnih ženidbenih obaveza, zabluda, prijevara, simuliranje, postavljanje uvjeta, sila, strah itd.

Nakon predavanja razvila se živa rasprava. Spomenuto je da oblik sklapanja braka kako ga propisuje Crkva uvjetuje njegovu valjanost. Predavač je istaknuo da je ženidba sakrament, da je jedna i nerazrješiva. U Katoličkoj Crkvi nema rastave braka, ali ima slučajeva kad se propisanim sudskim postupkom može ustanoviti da brak nije bio valjano sklopljen te se proglašava nevaljanim. Tužbu za pokretanje takvog postupka mogu pokrenuti samo dotični ženidbeni drugovi i promicatelj pravde po službenoj dužnosti. Brak se načelno smatra valjanim dok se suprotno ne dokaže.

Bilo je riječi i o ženidbama pripadnika različitih vjerskih zajednica, o mješovitim ženidbama. Predavač je rekao da je ženidba slobodni izbor muškarca i žene koji su za nju pravno sposobni, ali da ipak vjera i svjetonazor utječu na bračni suživot. Stoga treba odgovorno birati onoga s kojim se postaje „jedno tijelo“. Zacijelo će se to „jedno tijelo“ – brak – bolje čuvati ako se njih dvoje slažu u vjeri i pogledu na svijet. Za budućnost braka najbolje je da se uzimaju oni koji istog Boga štiju i na isti način.

Što se tiče oprosta od raznih ženidbenih zapreka, predavač je informirao slušatelje da te oproste uglavnom daje mjesni biskup, odnosno onaj koji upravlja biskupijom u kojoj dotični vjernici žive. Neki su pak izričito pridržani Svetoj Stolici: od svetoga reda, doživotnih redovničkih zavjeta i zločina (riječ je o zločinu ubojstva prijašnjeg bračnog druga jednoga od kandidata upravo s namjerom da bi se njih dvoje mogli oženiti). Ima također zapreka koja ne postavlja crkvena vlast, nego dolaze od same naravi (zapreke naravnoga prava) od kojih ne može oprostiti nitko, ni papa. Takve su zapreke spolne nemoći i krvnog srodstva u izravnoj liniji bilo u kojem koljenu.

Veliko zanimanje i živa rasprava pokazuju da bi takva stručna predavanja vrijedilo održavati po svim našim centrima. **B**

Poštanske doznake preko Beograda?

● **Hoće li njemačke pošte nadoknadi-ti novac koji su u Hrvatsku slale preko Beograda a koji je ondje zadržan?**

Šalje li njemačka pošta novac za Hrvatsku „preko“ Beograda? Dobivši takav odgovor na šalteru, pojedinci su se zabrinuli za svoje poštanske doznake u Split, Zagreb itd. Jer, Bundespost je imala ugovor da sav novac ide preko „Narodne banke Jugoslavije“. A ugovor je ugovor, k tome još međudržavni! Srbija je pak neobično korektna, kad joj je to u korist, pa se strogo drži embarga, da novčane doznake iz Beograda „ne smije“ proslijediti u Hrvatsku. Osim, ako primatelj iz Splita ne ode osobno u Beograd po svoj novac, kako je nekim našim umirovljenicima još ne tako davno i bilo – cinički – službeno odgovoreno (radilo se o mirovinama za Herceg-Bosnu). Hrvatsko kulturno društvo za rajnsko-majnsko područje u Frankfurtu htjelo je saznati

„mjerodavnu“ istinu u vezi tih pritužaba i uputilo 23. srpnja o.g. odgovarajući upit Schwerz-Schillingovom Ministarstvu za poštu i telekomunikacije u Bonnu. Dopis je sadržavao dvostruki upit:

1. Da li Njemačka pošta, suprotno njemačkoj vladi, još uvijek ne priznaje Republiku Hrvatsku te poštu namijenjenu njoj upućuje u drugu državu, „Novu Jugoslaviju“.

2. Ne krši li Njemačka pošta embargo prema Srbiji, šaljući joj (čak tuđi!) novac? Na jednoj je, naime, pošti službenik još 17. srpnja o.g. „odbio primiti telegram s adresom Zagreb-Kraoatien i zahtijevao da se to „ispravi“ u Jugoslawien, a on se, kao mali činovnik, narodno samo pokorava strogoj naredbi svog šefa.

U drugoj je pošti u lipnju o.g. u Hrvatsku doznačeno 500,- DM, a službenik je riječ Kroatien sâm prekrizio i napisao „Jugoslawien“. Novac do danas nije primljen.

Ministarstvo je najprije rutinski svoju nadležnost prebacilo na svoje generalne direkcije „POSTDIENST“ i „POST-BANK“, jer su one odgovorne za tehničku provedbu, a ministarstvo samo za političku liniju.

No, HKD se tom – kako smo mi osjetili – administrativnom smalicom nije dalo smesti. Tražilo je u prvom redu politički stav, i to od ministarstva, a ne toliko tehničku provedbu, putem generalnih direkcija.

U svom drugom odgovoru Ministarstvo priopćuje slijedeće: na upit br. 1.: „Ministar za poštu i telekomunikacije obavijestio je putem Službenog glasnika (Amtsblatt) br. 3 od 5. veljače o.g. Njemačku poštu o službenim nazivima jugoslavenskih republika koje su proglasile svoju nezavisnost; oni glase Hrvatska, Slovenija“.

Na upit br. 2.: Generalne direkcije „Postbank“ i „Postdienst“ su 5. lipnja dale šalterskoj službi iscrpne upute o ograničenjima u novčanom prometu sa Srbijom/Crnim gorom. Predpostavljaju da su se pojedini šalterski službenici neispravno ponijeli i mole nas da im javimo takve konkretne slučajeve. Nakon našeg prvog dopisa, oni su 30. srpnja podsjetili obje generalne direkcije na izvršenje ranijih uputa.

„So weit, so gut“ rekao bi Nijemac. Ali, tko nadoknađuje pošiljatelju npr. ovakvim propustima „nestali“ novac, pitaju sad pojedinci? O tome se HKD Frankfurt i dalje trudi saznati nešto „mjerodavnoga“. Nastojat ćemo Vas u idućem broju o tome informirati. **Ivica Šponar**

RADOSNI I TUŽNI DOGAĐAJI U OBITELJIMA

Kršteni

Tamara Barnjak, kći Marka i Mirjane rod. Jurina, rođena 9.4.92., krštena 12.7.1992. – HKM Frankfurt/M.

Santio Brezović, sin Drage i Zvezdane, rođen 16.5.1992., kršten 8.8.1992. – HKM Hamburg.

Denni-Josip Burger, sin Tomislava i Zlatice rod. Jozić, rođen 3.5.1990., kršten 6.6.1992. – HKM Hamburg.

Ivana Čičak, kći Ilije i Marije rod. Čotić, rođena 25.5.92. u Langenu, krštena 16.8.1992. u Spremlingu – HKM Offenbach.

Ivana Čurak, kći Ante i Anice rod. Šuker, rođena 21.4.92., krštena 18.7.1992. – HKM Frankfurt/M.

Igorina Dadić, kći Pile i Dijane rod. Mandić, rođena 10.7.92., krštena 9.8.1992. – HKM Waiblingen.

Ana-Marija Dragić, kći Vladimira i Mirjane rod. Dedić, rođena 25.6.92., u Usingenu, krštena 25.7.1992. – HKM Frankfurt/M.

Ivan Grančić, sin Maria i Bernarde rod. Simunec, rođen 26.4.92., kršten 20.6.1992. – HKM Frankfurt/M.

Denis Grebenar, sin Marinka i Jasne rod. Sušić, rođen 10.6.92., kršten 27.6.1992. – HKM Hamburg.

Jure Jelušić, sin Ilije i Zore rod. Stojanović, rođen 25.5.92., kršten 11.7.1992. – HKM Frankfurt/M.

Antonija Jovetić, kći Dragana i Katice rod. Zeko, rođen 13.6.92., kršten 12.7.1992. – HKM Frankfurt/M.

Krštenje **Dragane Božić** bilo je – kao što bi to svako krštenje trebalo biti – svečanost i radost ne samo za obitelj nego i za cijelu vjerničku zajednicu tamošnje naše misije. Na krštenje u crkvi se okupila sva rodbina. Dragana je drugo po redu dijete oca Drage i majke Ive. Zanimljivo je da je obitelj istoga dana 10. veljače 1992., proslavila i 20. godišnjicu djelovanja svoga gostinca „Restaurant Mostar“ u Siegen. Drago i Iva godinama obdaruju ugodnim prijemom mnoge goste, a Bog njih obdaruje bračnom slogom i lijepom djecom. Dragana je rođena 9. siječnja 1992. Krstio ju je o. Josip Jurić. **J.J.**

Melanie Jukić, kći Ljubomira-Ante i Nediljke rod. Budimir, rođena 25.2.92., krštena 27.6.1992. – HKM Frankfurt/M.

Stjepan Jurišić, sin Ljube i Snježane rod. Jurišić, rođen 19.5.92., kršten 27.6.1992. – HKM Frankfurt/M.

Levid Kelvin, sin Uda i Želje rod. Šarić, rođen 11.4.92., kršten 6.6.1992. – HKM Frankfurt/M.

Daniela Konjicija, kći Branimira i Sanje rod. Milković, rođena 15.4.92., krštena 27.6.1992. – HKM Frankfurt/M.

Ivan Kofarac, sin Roberta i Anelke rod. Dragun, rođen 24.2.92. u Splitu, kršten 27.6.1992. u Frankfurtu.

Gabriel Loretić, sin Alde Loretić, rođen 8.5.92. u Offenbachu, kršten 12.8.1992. – HKM Offenbach.

Nikola Lovrenović, sin Ivice Karaman i Anite Lovrenović, rođen 5.5.92., kršten 20.6.1992. – HKM Frankfurt/M.

Andrea Ana Malenica, kći Rajka i 1992. rođena 29.3.92., krštena 7.6.1992. u Bad Sodenu – HKM Frankfurt.

Daniel Mareković, sin Ivice i Gabrielle rod. Breitenbach, rođen 23.5.92., kršten 4.7.1992. – HKM Frankfurt.

Kristina Martinko, kći Miljenka i Zlatice rod. Kalman, rođena 13.5.92., krštena 25.7.1992. – HKM Waiblingen.

Ivana Medo, kći Ivana i Nade rod. Brdar, rođena 24.3.92., krštena 7.6.1992. – HKM Frankfurt/M.

Ivo Medukić, sin Ante i Kate, rod. Petrović, rođen 12.3.92., kršten 23.5.1992. – HKM Hamburg.

Goran Mičić, sin Ante i Janje rod. Tunjić, rođen 1.2.92., kršten 6.6.1992. – HKM Hamburg.

Patrik Žerdin, sin Jožefa i Ljubice, rođen 25. travnja 1992. u Backnangu primio je sakrament krštenja 28. lipnja 1992. u Waiblingenu. Krstio je p. Josip Lucić.

Ivan Mihaljević, sin Joze i Danice rod. Jonjić, rođen 18.6.92. u Frankfurtu, kršten 16.8.1992. u Offenbachu – HKM Offenbach.

Ivana Milić, kći Zdravka i Ane rod. Višević, rođena 1.6.92., u Offenbachu, krštena 16.8.1992. u Sprendlingenu – HKM Offenbach.

Daniele-Ivana Milinković-Rosić, rođena 1.5.92., krštena 25.7.1992. – HKM Frankfurt/M.

Michele Ostojić, sin Jure i Violete rod. Krišćinski, rođen 30.4.92., u Büdingenu, kršten 20.6.92. – HKM Frankfurt/M.

Ivan Petrović, sin Aleksandra i Mare rod. Jerković, rođen 16.7.92., kršten 8.8.1992. – HKM Hamburg.

Anđelka Radoš, kći Joze i Ivanke, rod. Jurčević, rođena 21.4.92., krštena 23.5.1992. – HKM Hamburg.

Marina Semren, kći Marinka i Slavenke rod. Vidović, rođena 2.5.92., krštena 20.6.1992. – HKM Frankfurt/M.

Jennifer Simon, kći Zvonka i Anite rod. Martin, rođena 13.11.91., krštena 28.6.1992. – HKM Frankfurt/M.

Dominik Šakić, sin Nikole i Goranke rod. Ivić, rođen 25.2.92., kršten 18.6.92. – HKM Frankfurt.

Danijel Štrk, sin Branka i Mirke rod. Ušljebrka, rođen 9.4.92., kršten 23.5.1992. – HKM Hamburg.

Željko Šušak, sin Ilije i Ljiljane rod. Krstić, rođen 14.6.92., kršten 19.7.1992. – HKM Waiblingen.

Mateja Tomić, kći Marijana i Mire rod. Andrić, rođena 14.5.92., krštena 27.6.1992. – HKM Frankfurt/M.

Kristian Tunić, sin Ljuza i Marije rod. Tomić, rođen 13.4.92., kršten 20.6.1992. – HKM Hamburg.

Josipa Vidović, kći Marijana i Finke rod. Ivković, rođena 20.5.92., krštena 27.6.1992. – HKM Frankfurt/M.

Jelena-Kristina Vincetić, kći Ivice i Mare rod. Curić, rođena 9.4.92., krštena 11.7.1992. – HKM Frankfurt/M.

Martin Vujnovac, sin Ivana i Manuele rod. Tronić, rođen 26.6.92. u Frankfurtu, kršten 16.8.92. u Offenbachu.

Vjenčani

Anto Gudelj i Marija Lovrić, vjenčani 30.5.92. – HKM Hamburg.

Jako Bralo i Vesna Augustinović, vjenčani 13.6.92. – HKM Hamburg.

Zlatko Brezović i Diana Perić, vjenčani 20.6.92. – HKM Hamburg.

Ivica-Željko Pracovnik i Ružica Trbara, vjenčani 4.7.92. – HKM Hamburg.

Dragan Tufeković i Zdenka Oršolić, vjenčani 19.7.92. – HKM Hamburg.

Goran-Bosiljko Ćurić i Mirjana Kolak, vjenčani 1.8.92. – HKM Hamburg.

Bila je to potvrda njihove ljubavi i javni izraz razumijevanja i suradnje između Nijemaca i Hrvata na području HKM Hanau. Obred vjenčanja vodili su, naime, zajedno, mjesni njemački župnik i voditelj hrvatske misije.

Željko Šetka i Christina Eveline Mihailov povezali su se sakramentalnom ženidbom u crkvi Imena Marijina u Hanau 6. lipnja godine 1992.

DUBROVNIK

„Hrvatska akcija za život“

- Traže se hranitelji hrvatske ratne siročadi
- Siromaštvo ne smije biti razlog za pobačaj

U Dubrovniku na Boninovu pod vodstvom svećenika **dr. Vjekoslava Šaravanja**, neumorno djeluje ustanova za zbrinjavanje djece koja su u ovom domovinskom ratu ostala bez roditelja i još šire, za hrabrenje i pomaganje brojnih obitelji koje neimaština priječi imati više djece. Zajedno s **prof. Mladenom Lekom**, dr. Šaravanja priprema, umnaža i širom svijeta razaslije brojna pisma tražeći i potičući dobrotvore da postanu sponzori takvoj djeci. Objavljuju popise djece kojima treba pomoć i također poticajne popise naših ljudi, osobito iseljenika u Europi i prekomorskim zemljama, koji su se već obvezali redovito darivati stanovitu svotu u tu svrhu. Sponzori se, ispunjavajući priloženi obrazac obvezuju da svojim darovima preuzimaju skrb za tek začeto dijete da roditelji ne bi došli u napast da ga pobače, ili za koje od djece već rođene u brojnim obiteljima ili za siroče poginulih hrvatskih branitelja. Darovatelji mogu izabrati djevojčicu ili dječaka, mogu također odrediti iz koje pokrajine treba biti dijete koje pomažu. Tko se ne može odlučiti da preuzme redovitu skrb za određeno dijete na tri, pet, sedam ili više godina, s mjesečnim doprinosom oko 50 DEM (što je za darovatelje iz inozemstva podnosivo, a za darovanoga u domovini razmjerno velika pomoć) može poslati barem jednokratnu pomoć prema svojim mogućnostima. Svakome tko se javi, vodstvo „Hrvatske akcije za život“ poslat će opširnije informacije, a slati će mu i svoja pisma u kojima je prikazan razvoj toga pothvata u svim zemljama gdje Hrvati žive. Ratne siročadi i druge nezbrinute djece u domovini je sve više, te svaki dar ovom pothvatu mnogo znači. Darovi se šalju i sve informacije se traže na adresu: „Hrvatska akcija za život“, **Ul. Između Tri Crkve – Boninovo, 5000 Dubrovnik**, tel. (050) 412-442. Fax (050) 412-442.

NOVA ADRESA

Od početka listopada ove godine nova adresa Hrvatske katoličke misije u Norveškoj je **Brannvaktveien 3A, 0489 Oslo, Norge**, tel. i fax od 28. siječnja 1993: 22152524.

NAGRADNA KRIŽALJKA

Rješenje pošaljite
najkasnije do 25. rujna

NAGRAĐENI ČITATELJI "MAKA" U NJEMAČKOJ

č = njemački gra- dovi - domaćini ma- lih "makovaca" iz domovine	č	pokazna zamje- nica	strano m. ime	21. i 16. slovo abecede	Mikula, od mlja	koje imaju velike oči	televi- zijska slika	Italija	preko, putem (lat.)	sljnska viteška igra
vučni stroj vlaka										
mного, veoma								izrael	spanjem prebaciti	
titula za svećenika (u Dal- maciji)				krznena kapa (tur.) utemeljio genetiku			L			
West		mjesto blizu Slavonskog Broda	pokretači stroj kem. ele- ment (lat)					ampér	stručnjak u etnologiji	
makar malo				odgajatelj gluhih, Charles			P		Madari	očeva sestra
dio stabla (mn.)				16. i 23. slovo abecede			bedrena kost (lat.)			toron
č										dvoje nečega m. ime, Antun
bačve, brente (tal.)			T	izveštaj, vijest vrsta maća				njem.au- tomobil		grč. prefiks
zaljevi, zatonj				hrv. katol. list za djecu, I b						
prije- vremen				materija za izradu čepova dušik				sva imovina (mn.) Austrija	K	
g c			nemar					aparat za osluškiva- nje pod vodom	S	

"TRIBUS" U HRVATSKOM
TROKUTU DOBRODOŠLICE

Ja se zovem alkohol

Ja sam silan i ohol,
ja se zovem alkohol.
U meni su silne moći.
Ja sam strašni junak noći!
I po danu čuda stvaram:
muško, žensko, sve obaram,
razne boli svijetu dajem,
staro, mlado, uništajem.
Bogatašu otmem blago,
otmem mило, otmem drago.
Jedno lišim zdravlja, vida,
drugo opet svakog stida.
Pronevjere silne pravim,
i tolike u zlo stavim.
Ja sam silan i ohol,
ja se zovem alkohol.

Tko okusi moje „slasti“,
u nevolju mora pasti,
jedan gutljaj i opoj,
navijek si onda moj!
Oca guram protiv sina,
nož mi pruža mati, strina.
To je meni baš po volji,

pa ih draškam: bodi, kolji!
Ja sam silan i ohol,
ja se zovem alkohol!

Ja ubijam djecu malu,
ja ne poznám nikvu šalu.
Ja zavodim ženu, muža,
moć se moja svuda pruža.
Ja otvaram sve tamnice,
u njih trpam nemilice:
oca, majku, snahu, strinu,
sina, seku, svu rodbinu.
I ludnice punim svuda,
strašna, grozna pravim čuda.
Ja sam silan i ohol,
ja se zovem alkohol.

Vidi dijete u ranama,
i bogalja tog pred nama
i nakaze one druge,
to su moje sve zasluge.
Moja djela to su, znaj,
tuge jadi i vapaj!
Ja sam silan i ohol,
ja se zovem alkohol!

Ja sam silnik ovog svijeta,
ne mož' niko da mi smeta,
kad imade na sve strane,
„moćnih“, „silnih“ što me brane.
Ja ne poznám nikva zvanja,
i zakon se meni klanja,
i zakon se mene boji,
jer zla moja on ne broji.
Ja sam silan i ohol,
ja se zovem alkohol!

Tko se sa mnom družiti stane,
crni danak njemu svane.
sve mu otmem: život, sreću,
ni smrtu mu ne dam svijecu.
Ja sam silan i ohol,
ja se zovem alkohol!

Tko bi na me ruku dugo,
u sto zala on bi stigo,
svi vinari, svi pivari,
došli bi mu sa žandari,
da ga svežu, da ga tuku,
u tamnicu da uvuku.
Podleći mi mora svatko.
Ja sam silan i ohol,
ja se zovem alkohol!

RJEŠENJE KRIŽALJKE IZ 6. BROJA

H	R	V	A	T	S	K	A	■	K	A
T	I	N	■	P	E	L	I	K	A	N
I	D	■	K	■	M	O	N	O	M	I
J	A	M	A	C	■	R	M	I	T	
■	D	■	■	B	E	N	J	A	M	I
■	U	J	E	D	I	N	J	E	N	I
■	K	O	L	I	B	E	■	S	L	O
■	T	O	■	N	L	■	N	A	I	B
■	B	O	S	N	A	■	H	E	R	C
■	R	■	O	S	J	A	■	D	A	R
■	I	N	S	T	A	N	C	A	■	D
■	I	N	S	T	A	N	C	A	■	D

Nagrađena za pravilno
rješenje **Silvija Selak**, Spaichingen

Regierung der Republik Kroatien,
Büro für Vertriebene und Flüchtlinge;
Mirko Anđelić, Heidelberger Str. 29,
6101 Reichelsheim, tel.+fax 061 64/855

Početkom kolovoza hrvatska je Vlada otvorila
u Njemačkoj tu ispostavu za povezivanje svih
pohvata humanitarne pomoći za izbjeglice,
kako se ne bi događalo da iz jednog mjesta u
Njemačkoj idu za Hrvatsku poluprazni kamio-
ni, dok negdje blizu ostaju prepuna skladišta.
Mole se svi koji se bave prikupljanjem takve
pomoći da se jave na gornju adresu.

Član kluba liječenih alkoholičara / Stuttgart

Na izložbi crteža i slika Ludwiga Hesshaimera (1872.–1956.) u Bad Homburgu 8.–16. kolovoza prikazano je više njegovih viđenja starog Sarajeva, među ostalim i ova slika sarajevske Čaršije iz 1910. Na otvaranju izložbe (vidi str. 11) dr. Jožo Džambo je rekao:

„Die Bilder, Aquarelle und Radierungen, die Hesshaimer hier gemacht hat, zeugen von einer schöneren Zeit und von glücklicheren Menschen. Und ich werde seit Monaten einen Gedanken nicht los: Da kommt ein Fremder, ein Schwabe in Offiziersuniform nach Sarajevo, sieht diese Stadt und verliebt sich in sie. Er verläßt diese Stadt und liebt sie immer noch. Dann kommen die gebürtigen Sarajlis und Bosnier auch in Offiziersuniformen, steigen auf die Berge hinauf, nehmen die sichere Distanz der Feiglinge und zerstören die Stadt. Ich habe ein starkes Bedürfnis, den heutigen Berufskollegen Hesshaimers auf den Bergen um Sarajevo seine Bilder zu zeigen. Vielleicht wissen sie nicht, was sie zerstören. Sie wissen es bestimmt nicht, denn sie haben nicht den Blick eines Ludwig Hesshaimer – sie haben keinen Blick für das Schöne und für das Menschliche.“

„Nazovi Amerikance i pitaj ih kako misle ovome stati na kraj“.

(Der Spiegel, 31.8.92)

ZIVA ZAJEDNICA

Herausgeber:

Kroatisches Oberseelsorgeamt

in Deutschland • 6000 Frankfurt am Main 50
An den Drei Steinen 42 • Tel. (069) 54 10 46

Verantwortlich: Bernardo Dukić

Redakteur: Ante Živko Kustić

Redaktionsrat: Ivo Hladek, Mato Kljajić, Stanka
Vidačković, Ivek Milčec, Stjepan
Maleš, Jura Planinc, Ivan Bošnjak,
Maja Runje, Ana Radoš

Layout: Ljubica Markovica

Jahresbezugpreis: DM 20,- + poštarina

Bankverbindung: Konto Nr. 129072
bei der Stadtparkasse Frankfurt (BLZ 50050102)

Satz: Fotosatz Service Bauriedl
6082 Mörfelden-Walldorf 2

Druck: Scholl+Klug Druckerei GmbH
6082 Mörfelden-Walldorf 1

Postvertriebsstück • D 2384 E • Gebühr bezahlt:

**STOP THE WAR
IN CROATIA**

Scholl+Klug Druckerei GmbH • 6082 Mörfelden-Walldorf 1